

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

**POSLOVNO POROČILO
ZA LETO 2005**

Leto 2005 je bilo prvo leto samostojnega delovanja Javne agencije za raziskovalno dejavnost. Agencija je sicer začela poslovati 1. oktobra 2004 in je do konca leta 2004 vzpostavila celoten normativni, organizacijski, strokovni in izvedbeni sistem delovanja za izvajanje nalog s svojega področja. V začetku leta 2005 pa je od Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo prevzela vse pogodbe, sklenjene za leta 2005, 2006, 2007 in 2008 na področjih nalog, ki so bile prenesene na agencijo. S tem je prevzela vse obveznosti za izvajanje štirih programov v okviru področja znanost in tehnološki razvoj:

- urejanje sistema znanstvenega raziskovanja,
- znanstvenoraziskovalna dejavnost,
- programi v podporo znanosti,
- tehnološki razvoj.

V poročilu za leto 2005 so podrobneje opisani doseženi cilji pri posameznih programih. Ocenimo lahko, da so bile naloge izpolnjene, da je financiranje raziskovalne dejavnosti potekalo redno in da je nakazovanje sredstev raziskovalnim organizacijam ob prenosu obveznosti na agencijo potekalo nemoteno. Želeli pa bi poudariti nekaj dosežkov in pomembnih novosti, ki jih je agencija vpeljala v svoje delovanje v letu 2005.

Prav gotovo je bil obsežnejši del aktivnosti agencije namenjen pripravi vseh pravilnikov, ki jih agencija potrebuje za svoje delovanje. Upravni odbor je tako sprejel 16 pravilnikov. V jeseni je bil konstituiran Znanstveni svet agencije, ki ima ključno vlogo pri vzpostavitvi ekspertnega sistema agencije, s tem pa je bila dana podlaga za razpravo in sprejem dveh pomembnih pravilnikov: pravilnika o delovanju stalnih in občasnih strokovnih teles za področje raziskovalne dejavnosti in pravilnika o kazalcih in merilih znanstvene in strokovne uspešnosti.

V svojem poslanstvu je agencija zapisala, da bo z izvajanjem programov na področju znanosti in tehnološkega razvoja vplivala na uresničevanje razvojne paradigme, ki poudarja pomen krepitve sposobnosti za obvladovanje globalnega znanja in tehnološkega napredka kot glavnega vira povečanja produktivnosti dela, nacionalne konkurenčne sposobnosti ter zviševanja individualne in družbene kakovosti življenja.

Za uresničevanje svojega poslanstva je agencija pri realizaciji programov vpeljala pomembne novosti.

Za vzpostavitev večjega raziskovalnega in razvojnega ter inovacijskega sodelovanja med podjetji in raziskovalno sfero je bil razpis za temeljne, aplikativne in podoktorske projekte v skladu z usmeritvami Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo oblikovan tako, da je bil poudarek na aplikativnih projektih, v skladu z evropsko prakso pa je bil prvič uveden tematski razpis v treh prednostnih sklopih. Tudi vsi izbrani temeljni projekti so tematsko usmerjeni. Pri tem je treba poudariti, da je teme določila skupina za prioritete, sestavljena iz vodij razvoja uspešnih slovenskih podjetij. Rezultat izbranih projektov kaže premik v smer aplikativnih projektov glede na leto 2004.

Pomembna novost je tudi, da so v ključnih delih ocenjevalnega postopka sodelovali neodvisni tuji recenzenti, uveljavljeni znanstveniki slovenskega rodu, ki delujejo v tujini.

Prav tako je bil pri pozivu za mentorje mladih raziskovalcev vpeljan nov koncept izbora mentorjev. Pri izboru so uspeli mentorji, ki poleg znanstvene kakovosti izkazujejo sodelovanje z drugimi uporabniki: vodijo projekte za gospodarstvo in evropske projekte.

Tudi pri evalvaciji letnih poročil za programe, ki jih agencija financira v petletnem obdobju 2004-2008, so bile vpeljane novosti. Vsakoletno spremljanje raziskovalnih programov temelji na ocenjevanju raziskovalne uspešnosti, družbene in/ali ekonomske in kulturne relevantnosti, kakovosti raziskovalne usposobljenosti, razvojne uspešnosti in upravljalvske sposobnosti. Pri tem je bilo prvič uporabljeno kvantitativno ocenjevanje družbene in/ali ekonomske relevance. Na podlagi teh meril je nacionalni

znanstveno-raziskovalni svet ocenil 19 skupin kot najbolj pozitivno izstopajočih. Dejansko so te programske skupine izkazale tudi največjo vpetost v sodelovanje z gospodarstvom.

Za zagotavljanje ažurnega in preglednega poslovanja je agencija vzpostavila informacijski sistem, ki ga stalno dograjuje. Postavila pa je tudi spletno stran, ki omogoča uporabnikom dostop do informacij o dejavnosti agencije, objavljeni so zakoni in predpisi, ki so podlaga delovanja agencije, vzpostavljena je ažurna knjiga razpisov ter na ogled so rezultati razpisov in stran novic in obvestil. Da bi zmanjšali administriranje in zagotovili hitrejši pretok podatkov, želimo vse večji del poslovanja preusmeriti v elektronsko komuniciranje.

Še vpogled v temeljne podatke o poslovnem izidu za leto 2005:

- agencija je financirala znanstvenoraziskovalno dejavnost v višini 31.953.267 tisoč tolarjev,
- za delovanje agencije izkazuje prihodke v višini 632.178 tisoč tolarjev,
- za delovanje agencije izkazuje odhodke v višini 603.785 tisoč tolarjev,
- ob zaključnem računu izkazuje presežek prihodkov nad odhodki v višini 28.393 tisoč tolarjev.

1.1 Pojasnilo k poslovnemu poročilu za leto 2005

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije opravlja strokovne, razvojne in izvršilne naloge v zvezi z izvajanjem Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa (v letu 2005 v okviru izhodišč NRRP) in tudi druge naloge za pospeševanje raziskovalne dejavnosti.

Agencija je pravna oseba javnega prava, za katero se uporabljajo določbe zakonov in drugih predpisov, ki veljajo za javne agencije, če določila Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/02 in 115/05) ne določajo drugače. Agencija v skladu z 2. členom Sklepa o ustanovitvi Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije nastopa v pravnem prometu v okviru svoje dejavnosti samostojno, z vsemi pravicami in obveznostmi, v svojem imenu in za svoj račun. Agencijo je ustanovila Republika Slovenija s Sklepom o ustanovitvi Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 123/03) za trajno opravljanje z zakonom določenih nalog v javnem interesu z namenom, da zagotovi trajno, strokovno in neodvisno odločanje o izbiri programov in projektov, ki se financirajo iz državnega proračuna in drugih virov financiranja.

Organi agencije

Organi agencije so:

- upravni odbor agencije,
- direktor agencije in
- znanstveni svet.

Upravni odbor usmerja in nadzira celotno delo agencije. Sestavlja ga sedem članov.

Direktor agencije zastopa in predstavlja agencijo, organizira in vodi delo ter poslovanje agencije ter opravlja druge naloge skladno s predpisi. Za svoje delo je odgovoren upravnemu odboru, ministru, pristojnemu za znanost, in vladi.

Znanstveni svet je najvišje strokovno in svetovalno telo agencije. Sestavlja ga šest članov tako, da so zastopana vsa področja znanstvenih ved.

Poslanstvo

Agencija bo z izpolnjevanjem svojega poslanstva odločilno vplivala na uresničevanje nove razvojne paradigme, ki poudarja pomen krepitve sposobnosti za obvladovanje globalnega znanja in tehnološkega napredka kot glavnega vira povečanja produktivnosti dela, nacionalne konkurenčne sposobnosti in zviševanja individualne in družbene kakovosti življenja. Znanje je eden od ključnih dejavnikov spodbujanja konkurenčnosti nacionalnega gospodarstva, povečanje vlaganja v znanje in človekov razvoj pa je nujno za prehod v na znanju temelječo družbo. Vlaganje v razvoj in raziskave je eden od temeljnih pogojev za ustvarjanje znanja in krepitev tehnološke ravni gospodarstva, ki vse bolj opredeljuje njegovo konkurenčnost.

Z uresničevanjem svojega poslanstva bo agencija prispevala k doseganju temeljnih strateških razvojnih ciljev:

- ustvarjanje novega znanja in spoznanj ter prenos tega in mednarodno dosegljivega znanja v javno korist in gospodarsko izrabo za povečanje družbene blaginje in
- krepitev sposobnosti za obvladovanje družbenega napredka in tehnološkega napredka kot glavnega vira povečevanja produktivnosti dela in nacionalne konkurenčnosti v globalnem prostoru.

Temeljne pravne podlage za delovanje agencije

1. Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/02 in 115/05)
2. Zakon o javnih agencijah (Uradni list RS, št. 52/02)
3. Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00-ZJF-A, 79/01-ZJF-B, 30/02-ZJF-C)
4. Sklep o ustanovitvi Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 123/03)
5. Statut Javne agencije za raziskovalno dejavnost, sprejet na 3. redni seji Upravnega odbora 22. julija 2004 in 4. dopisni seji Upravnega odbora 31. januarja 2006

Dejavnost

Agencija opravlja v interesu ustanovitelja, to je v javnem interesu, naslednje naloge:

- odloča o izbiri raziskovalnih in infrastrukturnih programov, ki predstavljajo javno službo na področju raziskovalne dejavnosti, ter zagotavlja njihovo financiranje;
- skrbi za izvedbo programa mladih raziskovalcev in drugih programov ter projektov, ki jih agencija izvaja v skladu z Nacionalnim raziskovalnim in razvojnim programom in letno politiko ministrstva, pristojnega za znanost;
- nadzira relevantnost, inovativnost, učinkovitost, kakovost delovanja, konkurenčnost in strokovnost dela pravnih in fizičnih oseb, katerim dodeljuje finančna sredstva ali druge oblike spodbud;
- spremlja in nadzira izvedbo programov in projektov;
- spodbuja mednarodno sodelovanje ter sofinancira in izvaja sprejete obveznosti v okviru mednarodnih sporazumov, memorandumov in protokolov, ki jih je sklenila Republika Slovenija;
- vodi zbirke podatkov, določene z Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti in drugimi predpisi;
- skrbi za pridobivanje dodatnih sredstev za izvajanje Nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa;
- spremlja in analizira izvajanje raziskovalne in razvojne dejavnosti;
- sodeluje pri načrtovanju nacionalne raziskovalne in razvojne politike;
- se povezuje z agencijo na področju tehnološkega razvoja in drugimi agencijami in organizacijami;
- skladno s predpisi pošilja letne programe dela, finančne načrte, letna poročila in poročila o periodičnih samoevalvacijah o kakovosti svojega delovanja ministru, pristojnemu za znanost;
- spodbuja povezovanje javnih raziskovalnih organizacij z uporabniki;
- opravlja druge strokovne naloge skladno z namenom, za katerega je bila ustanovljena.

Začetek delovanja

Agencija je začela delovati 1. oktobra 2004 tako, da je od Ministrstva za šolstvo, znanost in šport prevzela 49 delavcev, ki so delali na področju raziskovalne dejavnosti (vključno s področjem mednarodnega sodelovanja).

1.2 POROČILO O IZVEDBI PROGRAMA DELA

Agencija je v začetku leta 2005 od Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo prevzela vse pogodbe, sklenjene za leta 2005, 2006, 2007 in 2008 s področja nalog, prenesenih na agencijo. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je za finančne obveznosti iz prenesenih pogodb zagotovilo vsa potrebna finančna sredstva.

V nadaljevanju so opisana področja dejavnosti, dolgoročni in letni cilji ter ocena uspeha. Agencija je opravljala tekoče naloge v skladu z obstoječimi programskimi in normativnimi akti. Naloge so bile osredotočene na zagotavljanje pogojev za izvajanje raziskovalne dejavnosti in spremljanje izvajanja raziskovalne dejavnosti. To pomeni, da je bilo treba pripraviti finančno dokumentacijo za tekoče financiranje že sprejetih pogodbenih obveznosti za leto 2005 in izvesti nove javne razpise za leto 2005. Obsežnejši del so predstavljali izvedba financiranja raziskovalnih programov, temeljnih in aplikativnih projektov ter izvedba in financiranje programa mladih raziskovalcev. Od javnih razpisov sta bila obsežnejša razpis za projekte temeljnega in aplikativnega raziskovanja ter razpis za financiranje programa usposabljanja mladih raziskovalcev. Agencija je tekoče financirala in spremljala:

- izvajanje programov in projektov,
- izvajanje programa mladih raziskovalcev in programa Znanost mladini,
- izvajanje programa raziskovalne infrastrukture,
- izvajanje ustanoviteljskih obveznosti,
- izvajanje programa informacijsko-komunikacijskih sistemov,
- izvajanje programa znanstvenega tiska in sestankov,
- izvajanje programa mednarodnega sodelovanja.

Za učinkovito delovanje agencije pa je bilo treba že v začetku leta 2005 vzpostaviti informacijski sistem za podporo spremljanja in financiranja programom ter lastno računovodstvo. Za izvajanje računovodskih nalog so bile uvedene programske, organizacijske in kadrovske rešitve, ki so podpora delovanju agencije in so hkrati omogočile nemoteno financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Osnovno dejavnost agencija izvaja v okviru programa Znanost in tehnološki razvoj.

1.2.1 ZNANOST IN TEHNOLOŠKI RAZVOJ

Opis področja

Področje Znanost in tehnološki razvoj zajema sofinanciranje znanstvenoraziskovalnega dela v javnem, visokošolskem in zasebnem sektorju. Sofinanciranje obsega vzdrževanje znanstvenoraziskovalnega sistema in ključnih raziskovalnih in infrastrukturnih institucij ter produkcijo in prenos novega znanja k neposrednim uporabnikom.

Znanje je eden od ključnih dejavnikov spodbujanja konkurenčnosti nacionalnega gospodarstva, povečevanje vlaganj v človekov razvoj pa je nujno za prehod v na znanju temelječo družbo, zmanjševanje neskladij na trgu dela, zagotavljanje pogojev za večjo kakovost življenja vseh, tudi ranljivejših družbenih skupin, ter za socialno pravičnost in družbeno kohezivnost.

Dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja

- Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/2002 in 115/2005)
- Izhodišča in usmeritve nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa

Dolgoročni cilji

- Republika Slovenija naj v približno desetih letih razvije raziskovalni in razvojni sistem, ki bo po ključnih kazalcih raziskovalne in razvojne dejavnosti EU (vlaganja v raziskave in razvoj (RR), človeški viri, produktivnost, ekonomska učinkovitost ipd.) relativno presešel učinkovitost sedanjih srednje razvitih članic Evropske unije.
- Republika Slovenija naj hkrati z ukrepi politike (na primer ekonomske, davčne, razvojne itd. politike) vzpostavi razmere, ki bodo spodbujale povečanje prenosa in uporabe znanja za širši družbeni, to je gospodarski, socialni, kulturni in okoljevarstveni razvoj Slovenije.
- Republika Slovenija naj dolgoročno prednostno razvija tiste temeljne znanstvene discipline, ki so potrebne za:
 - kakovostno visokošolsko in podiplomsko izobraževanje ter ustvarjanje novega znanja in hkrati nujne za ohranjanje državne in nacionalne samobitnosti oziroma
 - prenašanje novega znanja iz zakladnice svetovnega znanja v skladu z razvojnimi potrebami Slovenije in interesom domačega gospodarstva.

Glavni programi

V okviru področja Znanost in tehnološki razvoj agencija izvaja štiri glavne programe:

- 0501 – Urejanje sistema znanstvenega raziskovanja,
- 0502 – Znanstvenoraziskovalna dejavnost,
- 0503 – Programi v podporo znanosti,
- 0504 – Tehnološki razvoj.

1.2.1.1 Urejanje sistema znanstvenega raziskovanja

Opis glavnega programa

V program Urejanje sistema znanstvenega raziskovanja so vključene tiste postavke, s katerimi želimo regulirati, spodbujati in uveljavljati znanstvenoraziskovalno dejavnost v Sloveniji ter jo čimbolj vpeti v mednarodni ter še zlasti evropski znanstveni prostor. Zagotavljanje spodbudnih družbenih in infrastrukturnih pogojev za delovanje in učinkovitost nacionalnega znanstvenega sistema je v tem smislu prvi sistemski in organizacijski pogoj za uspešen znanstveni razvoj.

Pravne podlage

- Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/02 in 115/05)
- Pravilnik o financiranju in sofinanciranju mednarodnega znanstvenega sodelovanja RS (Uradni list RS št. 12/05 in 49/05)
- sklenjeni meddržavni dvostranski in večstranski sporazumi

Dolgoročni cilji glavnega programa

- vzpostaviti osnovne sistemske in organizacijske pogoje za delovanje in odpiranje znanosti do neposrednih domačih uporabnikov znanja in tehnološkega razvoja ter do mednarodnega okolja
- družbeno potrditi in uveljaviti znanstvene dosežke
- razvijati nacionalni raziskovalni evalvacijski sistem in njegovo uporabo pri oblikovanju znanstvene politike
- doseči večje vključevanje v mednarodno znanstveno sodelovanje, zlasti v okviru Evropske unije
- javno promovirati družbenoekonomsko vlogo znanosti

Glavni letni izvedbeni cilji

- zagotoviti objektivno in koherentno delovanje neodvisnega ekspertnega sistema
- povečati mednarodno sodelovanje v okviru Evropske unije in z gospodarsko razvitejšimi oziroma vodilnimi državami sveta
- povečati obseg sodelovanja v 6. okvirnem programu Evropske unije
- doseči večjo promocijo znanstvenoraziskovalnega dela v slovenskih medijih množičnega obveščanja

Recenzije, evalvacije in ekspertize

Obrazložitev dejavnosti

Za zagotavljanje znanstvenokakovostne in družbenoekonomsko pomembne raziskovalne dejavnosti je treba vzdrževati in razvijati kakovosten ekspertni sistem, ki ga tvorijo neodvisna strokovna in svetovalna telesa agencije. Poleg vrednotenja različnih vrst predlogov za financiranje raziskovalne dejavnosti ter spremljanja izvajanja in ugotavljanja končnih učinkov financiranja projektov in programov je precejšen del tovrstnih aktivnosti usmerjen v vzpostavitev nacionalnega koherentnega evalvacijskega sistema za usmerjanje in spremljanje raziskovalne dejavnosti v Sloveniji, in sicer kot kvantitativne osnove za permanentno ocenjevanje znanstveno-tehnološkega razvoja skladno z direktivami Evropske unije.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Zaradi vse večjih zahtev nacionalnih in mednarodnih družbenoekonomskih sistemov za večje in kakovostnejše integriranje znanosti v reševanje sodobnih vprašanj in hkrati omejenih sredstev državnih proračunov za znanstveno-tehnološki razvoj, je potreben racionalen in koherenten nacionalni evalvacijski sistem, ki ob upoštevanju mednarodnih standardov znanstvene kakovosti upošteva tudi nacionalne, torej specifične prednostne naloge družbenoekonomskega razvoja. Samo takšen sistem lahko usmerja razvoj znanosti na Slovenskem ter spremlja učinke znanstvenega raziskovanja. Ključno vlogo na tem področju ima v okviru agencije Znanstveni svet agencije.

V letu 2005 je ekspertni sistem opravil obsežnejše naloge pri evalvaciji predlogov projektov iz javnega razpisa za (so)financiranje temeljnih, aplikativnih in podoktorskih raziskovalnih projektov, pri izboru mentorjev mladim raziskovalcem, evalvaciji raziskovalnih programov, sodeloval pa je tudi pri vseh drugih programih, ki jih izvaja agencija. V ocenjevalnih postopkih so sodelovali eksperti iz Slovenije in tuji recenzenti. Po vzoru ocenjevanja evropskih projektov in za zagotovitev nepristranskosti ocenjevanja prijav raziskovalnih projektov na javni razpis v letu 2005 je bila skupina tujih recenzentov za posamezna področja povabljen v Slovenijo, kjer so ocenili vse prijavljene projekte.

Pri izvedbi evalvacijskih postopkov je agencija zagotovila, da:

- so v strokovnih telesih agencije sodelovali najboljši in mednarodno uveljavljeni raziskovalci,
- sta bili upoštevana transparentnost in mednarodna primerljivost kriterijev, kazalcev in meril vrednotenja raziskovalnega dela,
- so bile upoštewane usmeritve Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Strokovna telesa so v letu 2005, poleg drugih nalog v okviru svojih pristojnosti, na podlagi meril in kriterijev, določenih v pravilnikih za posamezna področja, evalvirala prijave na javne razpise, letna in zaključna poročila ter obravnavala vloge s področja evidenc in registra zasebnih raziskovalcev v skupnem obsegu 2.548 zadev.

Agencija je v okviru vloge, ki jo je prevzel Znanstveni svet pri vzpostavitvi ekspertnega sistema, pripravila Pravilnik o delovanju stalnih in občasnih strokovnih teles za področje raziskovalne dejavnosti in Pravilnik o kazalcih in merilih znanstvene in strokovne uspešnosti.

Programi mednarodnega znanstvenega sodelovanja

Obrazložitev dejavnosti v okviru postavke

Dejavnost obsega izvajanje nalog, ki jih predvidevajo meddržavni dvostranski in večstranski dogovori v zvezi s sestanki meddržavnih teles, udeležb na sestankih organov in teles posameznih večstranskih programov, obiski tujih delegacij in predstavnikov v Sloveniji in slovenskih v tujini, organizacija in predstavitev programov v Sloveniji in podobno. Posebna aktivnost je sofinanciranje udeležb slovenskih znanstvenikov in strokovnjakov na mednarodnih konferencah v tujini z vabljenimi predavanji.

Dolgoročno agencija želi pospešiti integracijo slovenske znanstvene raziskovalno-razvojne sfere v skupni evropski prostor. Agencija je nadaljevala s krepitvijo dvostranskega in večstranskega znanstvenega sodelovanja Republike Slovenije, s tem da je delovala pri izvajanju sklepanj novih dvostranskih sporazumov in pospeševala vključevanje v nove večstranske, zlasti evropske programe.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

V okviru predvidenih aktivnosti, povezanih s spodbujanjem vključevanja slovenskih raziskovalcev v programe na področju raziskav 6. okvirnega programa EU in COST, ocenjujemo, da smo dosegli vse zastavljene cilje. Največji dosežek ugotavljamo pri promociji sodelovanja slovenskih udeležencev v 6. okvirnem programu EU, v katerega je bilo do vključno leta 2005 s sodelujočimi evropskimi državami podpisanih skupaj 3034 pogodb. Od tega so podpisane pogodbe s 185 udeleženci iz Slovenije za izvajanje 153 projektov. Delež podpisanih pogodb s slovenskimi udeleženci torej znaša 5,5 odstotka vseh podpisanih pogodb, delež slovenskih udeležencev pri vseh udeležencih s podpisanimi pogodbami pa znaša 0,64 odstotka. V drugih programih smo ohranili interes raziskovalcev za

sodelovanje, še vedno pa izstopa program COST. Slovenski raziskovalci sodelujejo pri 120 projektih oziroma so vključeni v 70 odstotkov tekočih projektov programa COST.

Dvostransko sodelovanje se je uspešno razvijalo. Prednostno smo osredotočeni na sodelovanje s članicami Evropske unije, sosednjimi državami, razvitimi državami sveta in regionalno pomembnimi državami.

Ocenjujemo, da so bili v letu 2005 doseženi vsi zastavljeni cilji, ki jih izvajamo v skladu z usmeritvami ministrstva, pristojnega za znanost. Delo pri projektih je bilo izvedeno v skladu s pogodbenimi obveznostmi in sprejetimi delovnimi programi izvajanja. Soorganizirali smo več pomembnih dogodkov z Britanskim svetom, Evropskim parlamentom, Avstrijskim inštitutom za jugovzhodno Evropo in Univerzo na Primorskem. V okviru izvajanja aktivnosti za spodbujanje sodelovanja raziskovalnih institucij in podjetij v aktivnostih 6. okvirnega programa EU je bila agencija zelo uspešna.

Upoštevajoč dejstva, da agencija deluje šele eno leto, da vsa razmerja z ministrstvom in drugimi resorji še niso povsem utečena, da nekatere države spreminjajo svojo politiko dvostranskega sodelovanja in da so se razpisi v 6. okvirnem programu iztekali, je na nekaterih mestih opaziti manjšo porabo sredstev od načrtovane. Večina teh nihanj ni bila odvisna od agencije.

Projekt NORFACE

Obrazložitev dejavnosti

NORFACE (New Opportunities for Research Funding Co-operation in Europe – A new Strategy for Social Sciences) je projekt ERA-net1, ki ga financira Evropska unija. V njem je dvanajst nacionalnih raziskovalnih agencij, ki v svojih nacionalnih okoljih financirajo raziskave s področja družboslovja, sklenilo partnerstvo, da bi pospeševale medsebojno sodelovanje na področju raziskav in raziskovalne politike v Evropi. Status pridružene partnerke imajo tako institucije, ki prihajajo iz Danske, Estonije, Finske, Islandije, Irske, Nemčije, Norveške, Portugalske, Slovenije, Švedske, Velike Britanije ter Kanade. NORFACE predstavlja formalizacijo predhodnega sodelovanja med raziskovalnimi sveti nordijskih držav in Velike Britanije, s svojo širitvijo na države zunaj nordijskega območja pa tudi pomembno preizkušnjo zmožnosti medsebojnega sodelovanja nacionalnih raziskovalnih sistemov z ambicijo doseči sinergijo in konvergentnost med njimi. Med poglavitnimi cilji sodelovanja je skupen razpis mednarodnih raziskovalnih programov, ki bodo predstavljali privlačno priložnost za evropske raziskovalke in raziskovalce. NORFACE ni usmerjen samo v razvijanje družboslovja znotraj skupnega Evropskega raziskovalnega prostora (ERA), temveč želi poudariti tudi vlogo družboslovja v razvoju trajnostne in na znanju temelječe družbe v Evropi.

Agencija se je julija 2005 kot polnopravna članica priključila pobudi NORFACE in aktivno sodeluje pri pripravi in izvedbi planiranih aktivnosti. V okviru teh aktivnosti je agencija prevzela dve nalogi: a) nadgradnjo obstoječe primerjalne študije partnerskih institucij z novimi članicami in b) soorganizacijo konference »Forward look«, in njune aktivnosti izvajala po predvidenem terminskem načrtu od vstopa agencije v partnerstvo. Ob tem smo v agenciji organizirali tudi sestanke z raziskovalci in pripravili predstavitveno gradivo z osnovnimi informacijami o projektu. Vseskozi smo aktivno sodelovali tudi v aktivnostih za pripravo skupnih razpisov, ki po našem mnenju in preliminarnih odzivih slovenske raziskovalne skupnosti s tega področja predstavljajo obetajoč izziv.

Dolgoročni cilji sodelovanja v NORFACE

Ambicija projekta NORFACE je dolgoročno vplivati na projekte ERA-net, saj vzpostavlja temelje novega sodelovanja med nacionalnimi institucijami, ki financirajo znanost in se med seboj znatno razlikujejo po strukturi, funkciji znotraj nacionalnih sistemov, velikosti in pristojnostih. Poleg vzpostavljanja sodelovanja med nacionalnimi institucijami je ključna novost, ki jo prinaša NORFACE, sistem enotnega financiranja (*common pot*), kjer se sredstva v nasprotju z ustaljenimi praksami mednarodnega sodelovanja, ko države financirajo sodelovanje svojih raziskovalcev, zbirajo v skupnem proračunu NORFACE in nato delijo skladno z rezultati razpisa. Ključni dolgoročni cilji projekta so tako:

- vzpostaviti sistem upravljanja, ki bo omogočal poglobljeno sodelovanje med institucijami;
- doseči napredek v vzpostavljanju partnerstva in koordinaciji delovanja med institucijami;
- vzpostaviti skupen program in mrežno sodelovanje;
- prek aktivnosti NORFACE vzpostaviti novo možnost sodelovanja med raziskovalci iz različnih držav;
- osredotočiti se na osrednjo povezavo med raziskavami s področja ekonomije in družbe v okviru na znanju temelječe družbe;
- vzpostaviti partnerstvo kot platformo za strateško planiranje razvoja v prihodnosti;
- vzpostaviti izmenjavo osebja iz nacionalnih agencij in jim omogočiti izmenjavo izkušenj in dobrih praks;
- oblikovati nove poti prenosa znanja s področja družboslovja;
- oblikovati sistem odprtega financiranja raziskav s področja družboslovja;
- zagnati transnacionalni raziskovalni program, ki ga bo koordiniral, financiral in vrednotil transnacionalni sistem.

Doseženi letni cilji

V letu 2005 so aktivnosti NORFACE potekale po predvidenem terminskem načrtu. V agenciji smo prevzete naloge izvajali vse od vzpostavitve polnopravnega članstva, da bi raziskovalno skupnost seznanili z izzivi in priložnostmi, ki jih prinaša NORFACE. Organizirali smo informativna srečanja, pripravili informativno gradivo z osnovnimi informacijami in vzpostavili posebno predstavitveno spletno stran. Eden od ključnih izzivov, na katerem bo v veliki meri slonel nadaljnji razvoj NORFACE, je uspešnost skupnega financiranja raziskovalnih dejavnosti. V začetku leta 2006 sta bila objavljena skupni razpis pilotnega projekta in razpis za financiranje serije tematskih seminarjev. Z obema razpisoma naj bi se poleg financiranja raziskovalne dejavnosti predvsem preskusil oblikovani instrument skupnega financiranja, da bo mogoče pripraviti morebitne popravke za večji razpis v letu 2008. Priprave na oba razpisa so potekale vse od julija 2005 in v njem so predstavniki agencije aktivno sodelovali.

Ocenjujemo, da je v Sloveniji kar nekaj raziskovalnih skupin, ki bi se lahko enakovredno potegovale za razpisana sredstva. Pobuda NORFACE je po naših ocenah za Slovenijo ugodna, pri čemer nista ugodna samo oba parametra, ki določata višino participacije, pomembna sta namreč tudi sodelovanje pri vzpostavljanju novega sistema tesnejšega sodelovanja med nacionalnimi institucijami in utrditev vloge agencije kot enakovredne institucionalne partnerice v evropskem prostoru.

Promocija znanstvenoraziskovalne dejavnosti

Obrazložitev dejavnosti v okviru postavke

Program promocije je namenjen seznanjanju slovenske javnosti o znanstveni in raziskovalno-razvojni dejavnosti, njenih dosežkih in potencialih ter obveščanju o povezovanju dejavnosti z nosilci družbenega in gospodarskega razvoja ter njenem prispevku k mednarodni konkurenčnosti, vključen pa je tudi pretok informacij v mednarodni prostor.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

V okviru predvidenih aktivnosti, povezanih s programom promocije znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ocenjujemo, da smo zastavljene cilje dosegli. Z aktivnostmi v okviru promocije je agencija v znanstveni skupnosti, v medijih in v širši družbi prispevala k uveljavljanju sodobnega razumevanja vloge znanja in znanosti v družbenem in gospodarskem razvoju ter približevala znanost družbi, kot jo predvideva tudi Evropski raziskovalni prostor (ERA). S tem je prispevala h krepitvi javne zavesti o razvojnih potencialih znanstvenoraziskovalne dejavnosti v Sloveniji.

V okviru programa promocije velja poleg vseh aktivnosti posebej omeniti oddajo Sadovi znanja, v katerih so predstavljeni dosežki in aktualne teme s področja znanosti na Slovenskem. Oddaje so poskusno stekle konec leta 2005. Odziv v stroki in v ostalem občinstvu je, merjen po stopnji gledanosti, zelo dober.

1.2.1.2. Znanstvenoraziskovalna dejavnost

Opis glavnega programa

Program Znanstvenoraziskovalna dejavnost v raziskovalnih organizacijah predstavlja osrednje financiranje znanstvenoraziskovalnega dela za potrebe družbenega, izobraževalnega, tehnološkega in gospodarskega razvoja Slovenije. Celoten program podpira in omogoča izvajanje glavne znanstvenoraziskovalnega dela v Sloveniji ter instrumentov za prenos znanstvenih rezultatov v uporabo, in sicer na univerzah, javnih in drugih raziskovalnih zavodih, razvojnih enotah v gospodarstvu in pri zasebnih raziskovalcih.

Pravne podlage

- Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/02 in 115/05)
- Pravilnik o financiranju in sofinanciranju mednarodnega znanstvenega sodelovanja RS (Uradni list RS, št. 12/05 in 49/05)
- Uredba o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa (Uradni list RS, št. 74/04 in 32/05)
- Pravilnik o ocenjevanju in financiranju raziskovalnih in infrastrukturnih programov (Uradni list RS, št. 12/05)
- Pravilnik o pogojih dodeljevanja proračunskih sredstev za financiranje ustanoviteljskih obveznosti zavodom, ki opravljajo raziskovalno dejavnost (Uradni list RS, št. 12/05)
- Zakon o temeljnih razvojnih programih na področju šolstva in znanosti (Uradni list RS, št. 96/02)
- Pravilnik o (so)financiranju temeljnih, aplikativnih in podoktorskih raziskovalnih projektov (Uradni list RS, št. 12/05 in 49/05)
- Pravilnik o pogojih in postopkih izbora, financiranja, spremljanja in nadziranja medresorskih raziskovalnih projektov v okviru Ciljnih raziskovalnih programov za podporo strateškega razvoja Slovenije na posameznih področjih javnega interesa (Uradni list RS, št. 12/05)
- Pravilnik o usposabljanju in financiranju mladih raziskovalcev v raziskovalnih organizacijah (Uradni list RS, št. 12/05 in 49/05)
- Pravilnik o usposabljanju in financiranju mladih raziskovalcev v gospodarstvu (Uradni list RS, št. 12/05 in 49/05)
- Pravilnik o postopku in merilih za izbor in sofinanciranje znanstvenih monografij (Uradni list RS, št. 12/05)
- Pravilnik o postopku in merilih za izbor in sofinanciranje znanstvenih sestankov (Uradni list RS, št. 12/05)
- Pravilnik o postopku in merilih za izbor in sofinanciranje domačih znanstvenih in strokovnih periodičnih publikacij (Uradni list RS, št. 12/05 in 49/05)
- Pravilnik o pogojih in metodologiji izbiranja predlogov za subvencioniranje nakupa raziskovalne opreme (Uradni list RS, št. 12/05)
- Pravilnik o koncesiji za izvajanje javne službe na področju raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 48/03)
- Pravilnik o postopku in načinu izračuna povračil sredstev v zvezi z delom in drugih osebnih prejemkov javnim raziskovalnim organizacijam (Uradni list RS, št. 12/05)
- usmeritve Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
- Kolektivna pogodba za raziskovalno dejavnost (Uradni list RS, št. 45/92, 50/92, 5/93, 18/94, 50/94, 45/96, 40/97, 51/98, 73/98, 39/99, 106/99, 107/00, 64/01, 84/01 in 85/01)
- Zakon o javnih finanah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00-ZJF-A, 79/01-ZJF-B, 30/02-ZJF-C, 56/02-ZJU in 110/02-ZDT-B)
- Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 47/03 in 67/03)

- Uredba o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov, članic univerz, od leta 2004 do leta 2008 (Uradni list RS, št. 134/03 in 72/04)
- mednarodni dvostranski in večstranski sporazumi, memorandumi, protokoli ter drugi mednarodni akti

Dolgoročni cilji glavnega programa

- okrepiti sposobnost Slovenije, da ostane ekonomsko suverena mednarodno priznana država, ki se bo na temeljih nacionalne znanstvenoraziskovalne in tehnološko-razvojne dejavnosti sposobna vključevati v aktualne svetovne gospodarske, znanstvene in tehnološke tokove
- povečati kakovost in obseg znanstvenoraziskovalne dejavnosti
- uravnotežiti razvoj vseh znanstvenih ved, disciplin in raziskovalnih področij
- povečati uporabo znanstvenoraziskovalnih dosežkov v družbenoekonomskem razvoju
- integrirati slovenske znanstvenoraziskovalne dejavnosti v mednarodne raziskovalne programe, še zlasti v evropski raziskovalni prostor in evropske okvirne programe
- nadaljevati s financiranjem programa mladih raziskovalcev

Glavni letni izvedbeni cilji

- povečati delež tematskih, aplikativnih ter podoktorskih raziskovalnih projektov, odprtih tudi za neslovenske državljane
- zagotoviti stabilno financiranje raziskovalnih programov, ustanoviteljskih obveznosti javnim raziskovalnim zavodom
- izvesti vsakoletno evalvacijo raziskovalnih programov
- izboljšati evalvacijske postopke za spremljanje raziskovalnih rezultatov
- spremljati raziskave ciljnih raziskovalnih projektov ter jih vključiti v posamezne sektorske politike
- zagotoviti realno ceno raziskovalne ure pri financiranju raziskovalnega dela
- nemoteno financirati v program že vključene mlade raziskovalce do izteka njihovih pogodb, omogočiti nadaljevanje financiranja do doktorata (po izteku pogodb za magistrski študij) vsem kandidatom, ki pogodbene obveznosti opravijo v roku, ter vključiti v financiranje od 230 do 250 novih mladih raziskovalcev
- uvesti učinkovitejši postopek načina financiranja mladih raziskovalcev
- financirati najpomembnejše znanstvene sestanke, monografije in periodične publikacije ter uveljaviti usklajeno sodelovanje z drugimi ministrstvi, ki vključujejo vsebinsko podobne programe
- analizirati izkoriščenost obstoječih zmogljivosti raziskovalne opreme ter racionalnih povezav preko mrež infrastrukturnih skupin
- sofinancirati raziskovalno infrastrukturo in jo posodobiti
- posodabljati in obnavljati raziskovalno opremo s sofinanciranjem nakupov raziskovalne opreme

Temeljne in aplikativne raziskave

Opis dejavnosti v okviru postavke

Temeljni in aplikativni raziskovalni programi in projekti ter ciljni raziskovalni projekti so glavni del raziskovalne aktivnosti raziskovalnih organizacij.

Raziskovalni programi predstavljajo zaokroženo področje raziskovalnega dela, za katerega je pričakovati, da bo v svetu aktualno vsaj še v naslednjem desetletju, in ki je hkrati toliko pomembno za Slovenijo, da obstaja državni interes, da programska skupina na tem področju dolgoročno raziskuje.

Temeljni raziskovalni projekti predstavljajo eksperimentalno ali teoretično raziskovalno delo, katerega namen je pridobiti novo znanje o temeljnih dejstvih.

Aplikativni raziskovalni projekti so izvirno raziskovanje, ki se izvaja zato, da bi se pridobilo novo znanje, ter so usmerjeni predvsem v določene praktične cilje ali namene. Aplikativne raziskave so lahko tudi industrijske raziskave. Industrijska raziskava je načrtno raziskovanje ali kritična preiskava za

pridobitev novega znanja s ciljem, da bi bilo to znanje lahko uporabno v razvoju novih proizvodov, postopkov ali storitev ali v uvajanju pomembnih izboljšav v obstoječe proizvode, postopke ali storitve. Aplikativni projekti so iz proračuna financirani do 75 odstotkov, industrijski pa do 50 odstotkov utemeljenih stroškov projekta (razen v primeru izpolnjevanja posebnih pogojev, ki lahko privedejo do financiranja v višini 75 odstotkov).

Ciljni raziskovalni projekti so posebna oblika znanstvenoraziskovalnega programa, s katerim želi agencija v sodelovanju z drugimi ministrstvi prispevati k oblikovanju in uresničevanju strateških ciljev razvoja Slovenije in s tem k izboljšanju njene konkurenčne sposobnosti.

Raziskovalni programi 2004–2009

Vlada RS je sprejela programe dela 19 javnih raziskovalnih organizacij (JRO), to je univerz in javnih raziskovalnih zavodov, ki jih JRO izvajajo v obliki raziskovalnih in infrastrukturnih programov po petletnih pogodbah. Vanje je vključenih 2134 raziskovalcev z doktoratom znanosti ter 583 strokovnih in tehničnih sodelavcev.

V drugem letu izvajanja petletnih programskih pogodb (2004–2008) je skladno z načrtovanim agencija financirala in spremljala izvajanje vseh 262 raziskovalnih programov, od tega na področjih:

- naravoslovno-matematičnih ved 59 programov,
- tehniških ved 80 programov,
- medicinskih ved 28 programov,
- biotehniških ved 20 programov,
- družboslovnih ved 38 programov in
- humanističnih ved 37 programov.

Obseg financiranja vseh raziskovalnih programov (JRO + koncesionarij) znaša 852,5 FTE (to je statistično uporabljena enota za prikaz raziskovalnih stroškov enega raziskovalca v letu dni) ter 69 FTE za infrastrukturne dejavnosti.

V novem petletnem obdobju programskega financiranja je bilo z uvedbo koncesije omogočeno sodelovanje gospodarskim družbam in drugim javnim zavodom.

Obseg financiranja raziskovalnih programov preko koncesije znaša za trenutno petletno obdobje 77,4 FTE.

S sistemskimi spremembami Pravidnika o vrednotenju kakovosti in financiranju programa je bila odprta pot raziskovalnemu sodelovanju med JRO, zlasti med univerzami in javnimi raziskovalnimi zavodi, in tudi z raziskovalnimi organizacijami v poslovnem in zasebnem sektorju. V preteklem petletnem obdobju teh povezav ni bilo. V petletnem obdobju 2004–2009 pa med raziskovalnimi programi, ki jih financira agencija, od skupaj 262 raziskovalnih programov beležimo 110 povezav med gospodarstvom, univerzami in javnimi raziskovalnimi zavodi.

Raziskovalni projekti

Agencija financira oziroma sofinancira izvajanje tematsko usmerjenih temeljnih in aplikativnih raziskovalnih projektov ter aplikativnih in podoktorskih (temeljnih in aplikativnih) raziskovalnih projektov. Na razpisih lahko sodelujejo pravne ali fizične osebe, ki so vpisane v ustrezne evidence Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ter izpolnjujejo pogoje, predpisane z Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti in s predpisi agencije.

Temeljne raziskovalne projekte agencija financira do 100 odstotkov utemeljenih stroškov projekta, aplikativne raziskovalne projekte pa sofinancira do 75 odstotkov utemeljenih stroškov projekta. Izvajalec aplikativnega projekta mora zagotoviti pokritje vsaj 25 odstotkov utemeljenih stroškov projekta pri drugih zainteresiranih uporabnikih in predložiti dokazila o sofinanciranju. Najmanjši obseg

tematsko usmerjenega temeljnega projekta je praviloma 1360 letnih raziskovalnih ur, aplikativnega raziskovalnega projekta pa praviloma 680 letnih raziskovalnih ur. Podoktorski projekt praviloma obsega 1700 letnih raziskovalnih ur. Čas trajanja raziskovalnih projektov je največ tri leta, razen podoktorskih projektov, ki trajajo dve leti.

Ciljni raziskovalni program - CRP

Ciljni raziskovalni program je posebna oblika v okviru nacionalnega raziskovalno-razvojnega programa, ki ga izvaja agencija v sodelovanju z Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in drugimi vladnimi resorji za pridobitev ustrezne raziskovalne podpore vladi in njenim resorjem za temeljne razvojne naloge, ki so nujne za izboljšanje konkurenčnosti Slovenije in za inovativnost celotne družbe. Ti programi so zato pomemben instrument povezovanja potreb države in raziskovalne sfere na posebej določenih prednostnih temah, ki so pomembne za odločanje v zvezi s sprejemanjem razvojnih politik na posameznem področju javnega interesa ter v zvezi s spremljanjem in nadziranjem njihovega izvajanja.

Izbor in financiranje raziskovalnih projektov, s katerimi se izvaja ciljni raziskovalni program, je vezan na javne razpise, ki natančno opredeljujejo raziskovalne teme ter kriterije in merila za izbor projektov znotraj razpisanih tem.

Ocena uspeha doseženih ciljev

Agencija spodbuja kakovostno in družbenoekonomsko relevantno teoretično, eksperimentalno in aplikativno raziskovalno delo, katerega namen je pridobiti novo znanje o temeljnih pojavih in dejstvih oziroma pridobiti novo znanje, ki je usmerjeno predvsem v določene praktične cilje ali namene. S tem:

- zagotavlja pogoje za večjo kakovost in večji obseg znanstvene dejavnosti na prednostnih področjih,
- s tematskimi razpisi spodbuja tista področja znanstvenega raziskovanja, ki krepijo osnovo slovenskega gospodarstva in njegovo mednarodno konkurenčno sposobnost, ter razvija kulturno in naravno dediščino,
- spodbuja povezovanje znanstvenih potencialov z nosilci družbenoekonomskega razvoja Slovenije,
- prispeva k večji učinkovitosti znanstvenoraziskovalnega dela preko mrežno oblikovanih in ciljno usmerjenih raziskovalno-razvojnih projektov, ki predstavljajo raziskovalno podporo strateškemu razvoju Slovenije na posameznih razvojnih področjih, in sicer tako pri oblikovanju strateških usmeritev kot pri spremljanju njihovega uresničevanja.

Agencija je na področju temeljnih in aplikativnih raziskav v letu 2005 uresničila vse načrtovane letne cilje in s tem prispevala k uresnitvi dolgoročnih ciljev. Financirala je izvajanje programov in projektov po večletnih pogodbah, sprejetih v financiranje pred letom 2005. Izvedla je razpis za sofinanciranje temeljnih in aplikativnih projektov in na novo vključila v financiranje projekte v obsegu približno 134 FTE na letni ravni.

V drugem letu izvajanja petletnih programskih pogodb (2004–2008) je skladno z načrtovanim agencija financirala izvajanje vseh 262 raziskovalnih programov.

Agencija je izvedla evalvacijo letnih poročil raziskovalnih programov za preteklo leto. Vsakoletno spremljanje raziskovalnih programov temelji na ocenjevanju raziskovalne uspešnosti, družbene in/ali ekonomske in kulturne relevantnosti, kakovosti raziskovalne usposobljenosti, razvojne uspešnosti in upravljaljske sposobnosti. Pomembna novost je kvantitativno ocenjevanje družbene in/ali ekonomske relevance, ki je bila izpeljana prvič v Sloveniji. Analizo letnih poročil raziskovalnih rezultatov so pripravila ekspertna telesa agencije na podlagi metodologije za vsakoletno spremljanje izvajanja raziskovalnih programov.

Na podlagi kvantitativnih kazalcev in podatkov ter kvalitativnega ocenjevanja dosežkov programskih skupin, ki so ga opravili znanstveno-raziskovalni sveti posameznih ved, je Nacionalni znanstveno-raziskovalni svet analiziral poročila programskih skupin, opozoril na nekatere manj uspešne, 19 programskih skupin pa ocenil kot najbolj pozitivno izstopajoče. Te programske skupine so izkazale tudi največjo vpetost v sodelovanje z gospodarstvom. Obseg sodelovanja z gospodarstvom je bil namreč eno od pomembnejših meril za ocenjevanje uspešnosti programskih skupin.

V okviru razpoložljivih proračunskih sredstev za leto 2005 je agencija junija objavila *javni razpis za (so)financiranje tematsko usmerjenih temeljnih in aplikativnih raziskovalnih projektov, aplikativnih in podoktorskih (temeljnih in aplikativnih) raziskovalnih projektov v letu 2005*. Predmet javnega razpisa so bili tematsko usmerjeni temeljni in aplikativni raziskovalni projekti z razpisanimi temami iz vseh treh prednostnih sklopov, aplikativni raziskovalni projekti ter podoktorski temeljni in aplikativni raziskovalni projekti.

Pomembna novost razpisa so bili tematsko usmerjeni projekti. Vsebine tematskih projektov (usmerjeni temeljni in aplikativni raziskovalni projekti na določeno temo) je opredelila skupina za prioritete, sestavljena iz vodij razvoja uspešnih slovenskih podjetij. Za razpis so bile določene naslednje teme:

Prvi prednostni sklop: raziskave genomike in biotehnologije za zdravje, kakovost in varnost živil ter trajnostni razvoj:

- optimizacija in krmiljenje sinteznih in biosinteznih procesov,
- nove metode zdravljenja in diagnostike,
- kakovost in varnost živil,
- gozd, inovativna in trajnostna raba lesa.

Drugi prednostni sklop: raziskave tehnologij informacijske družbe ter raziskave s področja državljanstva in vodenja na znanju temelječe družbe, vključno z razvijanjem človeških virov in socialne kohezivnosti ter ohranjanjem naravne in kulturne dediščine, ki morajo biti povezane z informacijskimi tehnologijami:

- produktni menedžment,
- e-življenjski stil,
- industrijsko oblikovanje,
- informacijski sistemi, povezani z nacionalno in kulturno dediščino,
- varnost,
- demokracija in vodenje slovenske države.

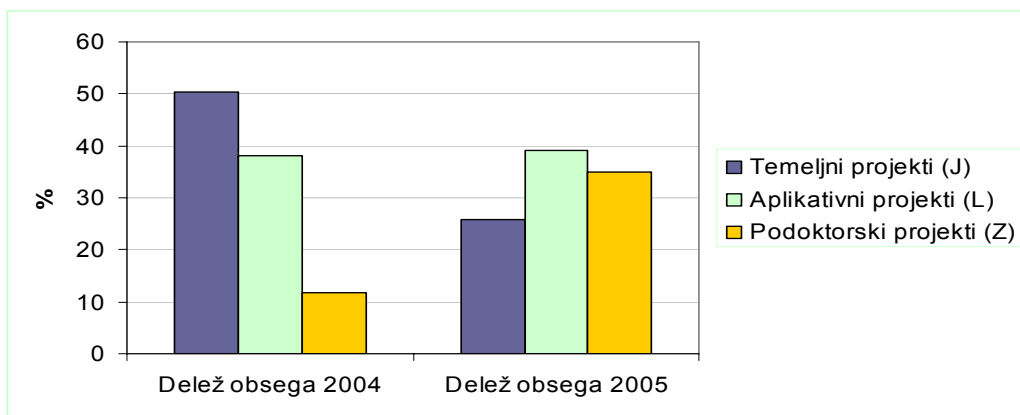
Tretji prednostni sklop: raziskave novih materialov (nanomaterialov), novih proizvodnih postopkov in orodij:

- polimerni materiali,
- razvoj novih izdelkov,
- hlapne organske spojine,
- nanomateriali, keramika, feriti in lepila,
- novi električni pogoni,
- avtomatizacija proizvodnih postopkov,
- laserske tehnologije,
- novi energijski viri.

Na podlagi evalvacije predlogov projektov in predloga Znanstvenega sveta agencije je Upravni odbor Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije sprejel v financiranje 175 raziskovalnih projektov, od tega 62 tematsko usmerjenih raziskovalnih projektov (41 temeljnih in 21 aplikativnih) ter 62 aplikativnih in 51 podoktorskih raziskovalnih projektov. Večina sprejetih projektov se je začela financirati 1. septembra 2005.

Agencija je v razpisu, ki ga je izvedla v letu 2005, dala prednost predvsem aplikativnim in podoktorskim raziskovalnim projektom. V letu 2005 je bilo za financiranje novih raziskovalnih projektov namenjena temeljnim raziskavam četrtna sredstev, za nove aplikativne projekte 39 odstotkov sredstev ter 35 odstotkov za nove podoktorske projekte.

Graf: Struktura novo vključenih projektov v financiranje v letu 2005 po vrsti raziskav

Agencija je izvedla financiranje raziskovalnih programov in projektov v načrtovanem obsegu. Skupni obseg raziskovanja, merjen v številu raziskovalnih ur, je v letu 2005 v primerjavi z letom 2004 porasel za 1 odstotek.

Preglednica: Obseg financiranja raziskovalnih programov in projektov po vedah v raziskovalnih urah

Veda	2004			2005		
	Raziskovalne ure	Ure BP*	Delež obsega	Raziskovalne ure	Ure BP*	Delež obsega
NA-MA (1)	520.625	4.334	24,36	550.984	7.272	25,64
Tehnika (2)	639.423	4.817	29,91	650.046	8.648	30,26
Medicina (3)	207.168	48.887	11,89	186.330	34.737	10,16
Biotehnika (4)	185.457	3.956	8,79	186.330	5.420	8,81
Družboslovje (5)	217.140	4.868	10,31	206.947	8.902	9,92
Humanistika (6)	316.193	1.399	14,74	324.888	2.798	15,05
Interdisciplinarno (7)	-	-	0,00	3.514	-	0,16
SKUPAJ	2.086.006	68.261	100,00	2.109.039	67.777	100,00

Ure BP: raziskovalne ure, ki v strukturi nimajo plačnega dela

Ciljni raziskovalni projekti

Rezultati raziskovalnih projektov v okviru obeh ciljnih raziskovalnih programov prispevajo k doseganju večje konkurenčne sposobnosti Slovenije in k povečanju človekove varnosti in varnosti na varnostno-obrambnem področju. Za uresničitev teh ciljev sta bila oblikovana dva CRP:

- CRP "Konkurenčnost Slovenije" (KS) in
- CRP "Znanje za varnost in mir" (MIR).

V letu 2005 je bilo v okviru CRP Konkurenčnost Slovenije v sodelovanju z drugimi ministrstvi ter vladnimi službami financiranih 286 projektov iz preteklih razpisov v skupni vrednosti 1.211.685 tisoč tolarjev. Od tega je delež agencije znašal 583.815 tisoč tolarjev, kar pomeni, da več kot polovico sredstev prispevajo drugi resorji. Podrobnejši pregled po težiščih je razviden iz spodnje preglednice.

Preglednica: Pregled financiranja CRP Konkurenčnost Slovenije po težiščih

Težišče	Št. pogodb v 2005	Sredstva 2005 v 000 SIT
0 - Izbira podpornih projektov za več težišč CRP KS ali za vključevanje v mednarodne raziskave v letu 2004	13	63.700
1 - Konkurenčnost gospodarstva	66	187.530
2 - Učinkovitost države in razvoj demokracije	21	29.000
3 - Človeški viri in socialna kohezivnost	110	155.500
4 - Gospodarska infrastruktura	8	14.500
5 - Uravnotežen regionalni in prostorski razvoj ter razvojna vloga okolja	128	241.664
6 - Celostni razvoj na področju varnosti živil, zdrave prehrane ter podeželja	156	347.991
7 - Mednarodni odnosi in nacionalna varnost	11	15.500
8 - Narodna identiteta, pluralnost in mednarodne integracije	37	42.650
9 - Informacijska družba (id)	60	113.650
Skupna vsota	610	1.211.685

V okviru CRP Znanje za varnost in mir je bilo financiranih 55 projektov v skupni vrednosti 911.000 tisoč tolarjev, od tega je delež agencije znašal 32.000 tisoč tolarjev. Rezultati projektov so že oziroma bodo uporabljeni v različnih dokumentih Vlade in njenih resorjev.

Rezultati projektov v okviru ciljnega raziskovalnega programa so predstavljali strokovno podporo vladnim resorjem pri uresničevanju Strategije gospodarskega razvoja in povečevanju konkurenčnosti Slovenije. Program je prispeval tudi k pozitivnim in inovativnim premikom v slovenski raziskovalni sferi (interinstitucionalno in interdisciplinarno povezovanje v skupne projekte za doseganje skupnih ciljev razvoja) in k izboljšanju kakovosti raziskovalnega dela in izobraževanja. Hkrati pa je pokazal smiselnost in koristnost uporabe proračunskih sredstev različnih proračunskih uporabnikov pri skupnem oblikovanju, izvajanju in financiranju skupnih razvojnih problemov na posameznih področjih javnega interesa. Program pa v prihodnje velja še izboljšati ter tako vsebinsko kot tudi postopkovno poenostaviti.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji preteklega leta ali več preteklih let

V zvezi z doseganjem dolgoročnih ciljev velja v primerjavi med letoma 2004 in 2005 na kratko omeniti nekaj bistvenih premikov v letu 2005 k boljšemu doseganju dolgoročnih ciljev. Raziskovalni obseg se sicer ni bistveno povečal, le za dober odstotek v primerjavi s preteklim letom. Rast obsega narekujejo razpoložljiva sredstva.

Izvajanje raziskovalnih programov je agencija financirala v enakem obsegu kot v letu 2004. V letu 2005 je prvič izvedla temeljitejšo evalvacijo raziskovalnih programov in za najboljše uvedla tudi stimulative ukrepe. Bistveni del ocene je bila družbena in/ali ekonomska relevantna.

Agencija je v razpisu, ki ga je izvedla v letu 2005, dala prednost predvsem aplikativnim in podoktorskim raziskovalnim projektom. Poleg tega je treba poudariti, da so bili po vzoru projektov EU izbrani temeljni projekti tematsko usmerjeni. Podrobnejši prikaz in primerjava sta razvidna iz spodnje preglednice.

Preglednica: Pregled deleža novo vključenih projektov v financiranje v letu 2005 po vrsti raziskav

VRSTA RAZISKAVE	Delež obsega 2004	Delež obsega 2005
Temeljni projekti (J)	50,40	25,93
Aplikativni projekti (L)	37,96	39,04
Podoktorski projekti (Z)	11,64	35,03
SKUPAJ	100,00	100,00

Agenciji je v letu 2005 uspelo znižati razdrobljenost projektov. Ob 1-odstotni rasti obsega financiranja raziskovalnih projektov se je število raziskovalnih projektov v letu 2005 zmanjšalo, in sicer z 986 projektov leta 2004 na 779 projektov v letu 2005.

Agencija je v evalvacijo prijav za raziskovalne projekte za doseganje čim objektivnejšega ocenjevanja v ključnih delih ocenjevalnega postopka uporabila neodvisne tuje recenzente – uveljavljene slovenske znanstvenike, ki delajo v tujini.

Usposabljanje in razvoj znanstvenih kadrov

Opis dejavnosti v okviru postavke

Osnovni namen programa je zagotavljati podiplomski študij in raziskovalno usposabljanje mladih raziskovalcev ter spodbujati njihov pretok v gospodarstvo. Mladi raziskovalci naj bi tako v predpisanem času pridobili ustrezen akademski naziv in se pri tem tudi usposobili za samostojno raziskovalno-razvojno delo. Program mladih raziskovalcev uspešno poteka od leta 1985 in je izdatno prispeval k dvigu kakovosti raziskav in kadrovskemu pomlajevanju raziskovalnih skupin.

V okviru programa Usposabljanje in razvoj kadrov agencija podpira tudi krepitev znanstvene kulture in raziskovalnega dela med osnovnošolsko in srednješolsko mladino, in sicer s sofinanciranjem programa "Znanost mladim", ter s tem popularizira znanost.

Ocena uspeha doseženih ciljev

Agencija je v letu 2005:

- nadaljevala s financiranjem programa mladih raziskovalcev, ki je ocenjen kot najuspešnejši program na področju ustvarjanja novih znanstvenih kadrov,
- zagotavljala skladno financiranje programa,
- zagotavljala financiranje izvajanja programa mladih raziskovalcev za gospodarstvo do konca avgusta, ko je program v celoti prevzelo ministrstvo,
- določila nabor ustreznih mentorjev in raziskovalnih skupin mladim raziskovalcem po področjih,
- med mladimi razširjala zanimanje za raziskovalno delo in s tem širši javnosti predstavila in približala znanost.

V letu 2005 je agencija določila nabor ustreznih mentorjev in raziskovalnih skupin mladim raziskovalcem, s tem da je upoštevala naslednja merila:

- ustreznost raziskovalnega mentorja mlademu raziskovalcu,
- ustreznost raziskovalne skupine, kjer bo potekalo usposabljanje mladega raziskovalca,
- ustreznost referenc kandidata mladega raziskovalca,
- kakovost programa raziskovalnega in izobraževalnega usposabljanja mladega raziskovalca.

Program je bil financiran skladno z veljavno Uredbo o normativih in standardih za določanje sredstev za izvajanje nacionalnega raziskovalnega in razvojnega programa ter veljavno Kolektivno pogodbo za raziskovalno dejavnost.

Agencija je v celoti uresničila cilje, zadane v okviru programa Usposabljanje in razvoj znanstvenih kadrov. Nadaljevala je financiranje raziskovalnega usposabljanja mladih raziskovalcev, ki so bili vključeni v program v preteklih letih, in poleg tega dosegla tudi zastavljeni letni cilj, da bo sprejela v program do 250 novih mladih raziskovalcev, ki se bodo usposabljali v raziskovalnih organizacijah. V letu 2005 je bil vzpostavljen nov koncept izbora mentorjev mladim raziskovalcem.

V letu 2005 je bil sprejet tudi nov pravilnik o usposabljanju in financiranju mladih raziskovalcev, s katerim je bil vpeljan in pravno podprt nov, evropsko primerljiv koncept izbora programa mladih raziskovalcev. Novost je v tem, da agencija s pomočjo ekspertnih teles oceni in izbere mentorje mladim raziskovalcem in njihova imena objavi tudi na svoji spletni strani. Kandidati za mlade raziskovalce imajo pregled nad vsemi izbranimi mentorji in raziskovalnimi področji v tekočem letu, tako se lažje odločajo, pri katerem mentorju bodo kandidirali za mladega raziskovalca.

Izmed 960 prijav kandidatov za mentorje je agencija po opravljenem evalvacijskem postopku izbrala 247 mentorjev. Mlade raziskovalce so na javnih razpisih izbrale raziskovalne organizacije in v program je bilo v letu 2005 vključenih 243 novih mladih raziskovalcev. Izbor mentorjev je bil temeljito prenovljen. Merila so omogočila uspeh mentorjev, ki izkazujejo sodelovanje z drugimi uporabniki (EU, gospodarstvo). Prednost so imeli mladi mentorji in mentorji, ki raziskujejo na prednostnih področjih.

V letu 2005 je bilo tako zagotovljeno financiranje za okrog 1100 mladih raziskovalcev. V povprečju stane financiranje enega mladega raziskovalca 6.800 tisoč tolarjev na leto, sredstva pa vključujejo bruto plačo, zakonske obveznosti ter materialne in nematerialne stroške usposabljanja. Zaradi dobrega nadzora in spremljanja programa usposabljanja posameznega mladega raziskovalca so zamude pri izpolnjevanju programa krajše, odstotek neuspešno zaključenih pa ni zaskrbljujoč.

V okviru programa "Znanost mladim" so se mladi seznanjali z raziskovalnimi metodami in izvajali raziskovalno delo ob pomoči kakovostnih mentorjev. Sodelovali so predvsem osnovnošolci in srednješolci iz vse Slovenije. Program uvaja in pospešuje raziskovalno in inovativno delo med mladimi in jih uvaja v znanstvena spoznanja, tako na področjih temeljnih kot aplikativnih raziskav. Program "Znanost mladim" je izvajalo 11 izvajalcev in v njem je uspešno sodelovalo okrog 40.000 mladih.

Agencija je za izvedbo programa »Znanost mladim« v letu 2005 namenila 58.055 tisoč tolarjev. Program je bil izveden v celoti.

Raziskovalna oprema

Opis dejavnosti v okviru postavke

Agencija sofinancira nakupe raziskovalne opreme srednje in velike vrednosti. Sofinanciranje znaša do največ 75 odstotkov nabavne vrednosti za enoto, kot določajo normativni dokumenti. Raziskovalna oprema predstavlja pomembno raziskovalno in infrastrukturno podporo raziskovalnemu kadru za opravljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti pri izvajanju projektov in programov. Pri izboru predlogov za sofinanciranje raziskovalne opreme se upoštevajo naslednja merila:

- vključenost opreme v tekoče programe, projekte ter infrastrukturo,
- reference (znanstvenoraziskovalni in raziskovalno-razvojni kazalci) prijavitelja ter raziskovalne skupine,
- sodelovanje v mednarodnih projektih ali programih oziroma v drugih oblikah mednarodnega sodelovanja,
- pomen nakupa potrebne raziskovalne opreme z vidika razvojnih ciljev prijavitelja,
- pomen opreme za infrastrukturo ožjega raziskovalnega področja ali več področij,
- pomen raziskovalne opreme za uvajanje sodobnih tehnologij v Republiko Slovenijo,
- primernost in ustreznost potrebne raziskovalne opreme z vidika varstva okolja, zdravja, življenja in premoženja,
- primernost in ustreznost izbora potrebne raziskovalne opreme s tehničnega, ekonomskega in eksploatacijskega vidika,
- združljivost raziskovalne opreme z obstoječo raziskovalno infrastrukturo,
- predvidena zasedenost raziskovalne opreme, njena razpoložljivost in izkoriščenost,
- delež lastne udeležbe za nakup raziskovalne opreme.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Raziskovalna oprema je financirana v obliki paketov opreme.

v 000 SIT

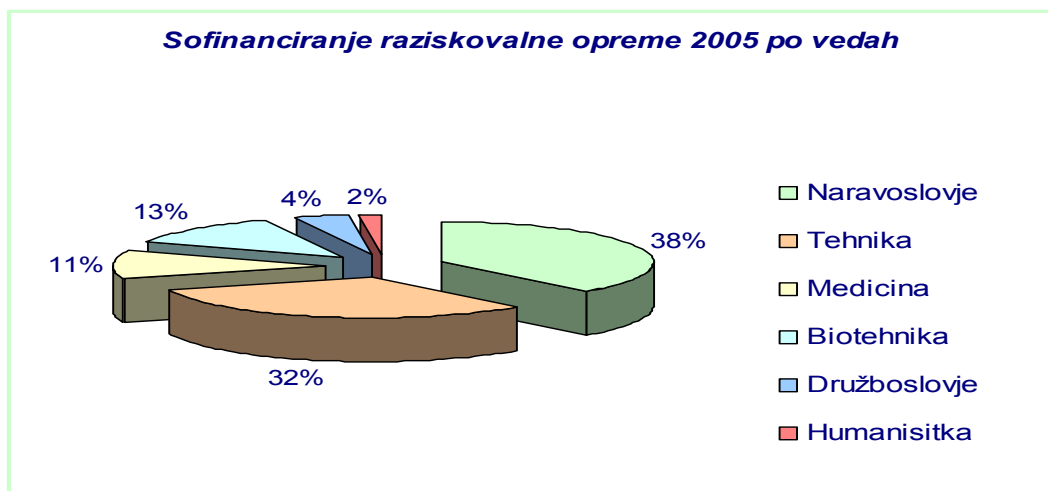
Paket	Datum sklepa	Obseg sredstev
9	18.8.1997	1.314.480
10	10.9.1999	1.392.973
11	15.5.2002	1.656.395
12	18.6.2004	1.890.245
Skupaj		6.254.094

Trenutno se financira 12. paket opreme. V letu 2004 je bil realiziran paket v višini 785.727 tisoč tolarjev. V letu 2005 je agencija nadaljevala s financiranjem v okviru predvidenih sredstev v višini 979.367 tisoč tolarjev. Agencija je:

- spodbujala racionalnejšo uporabo raziskovalne opreme in trajnejše povezovanje raziskovalnih in uporabniških organizacij za povečanje uporabnosti raziskovalnih zmogljivosti;
- spodbujala integracijo posameznih infrastrukturnih zmogljivosti s sorodnimi evropskimi raziskovalnimi zmogljivostmi;
- s sofinanciranjem nakupov raziskovalne opreme velike vrednosti prispevala k zagotovitvi materialnih pogojev za opravljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti pri izvajanju projektov in programov.

Agencija je spremljala in nadzorovala izvajanje nabave raziskovalne opreme v vseh fazah poteka nakupa.

Struktura deležev sredstev za raziskovalno opremo po znanstvenih vedah v letu 2005 je razvidna iz spodnjega grafičnega prikaza.

V letu 2005 je agencija med drugim financirala naslednjo pomembnejšo raziskovalno opremo, katere vrednost presega 14.000 tisoč tolarjev za posamično nabavljeno enoto raziskovalne opreme:

- sonde in pomožna oprema za NMR spektrometer 800 MHz (92.429,70 tisoč SIT),
- oprema za pripravo in analizo biočipov (22.500 tisoč SIT),
- elementni masni spektrometer z lasersko ablacijo (22.200 tisoč SIT),
- spektrometer XPS (21.912,74 tisoč SIT);
- visokoločljivi rentgenski praškovni difraktometer (19.200 tisoč SIT),
- masni spektrometer z dodatki (GC/HPLC/ICP-MS) (14.689 tisoč SIT),
- masno selektivni detektor MSD (17.923,27 tisoč SIT),
- vrstični tunelski mikroskop (14.850,00 tisoč SIT).

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz poročila preteklega leta in več preteklih let.

Agencija je v letu 2005 nadaljevala s financiranjem 12. paketa. V primerjavi z letom 2004 je obseg financiranja porasel za 24,6 odstotka, kar izhaja iz 100-odstotne realizacije programa v letu 2005. V preteklih letih je bila realizacija programa zaradi omejenih proračunskih možnosti in težav pri zagotavljanju deleža sofinanciranja organizacij iz lastnih virov otežena.

Ustanoviteljske obveznosti

Opis dejavnosti v okviru postavke

V okviru postavke Ustanoviteljske obveznosti se financirajo *ustanoviteljske obveznosti javnim raziskovalnim zavodom, raziskovalna infrastruktura, infrastrukturna dejavnost ter povračila v zvezi z delom.*

Ustanoviteljske obveznosti

Financiranje ustanoviteljskih obveznosti zagotavlja poravnavo fiksnih stroškov delovanja in poslovanja, povezanih z osnovno raziskovalno dejavnostjo javnih raziskovalnih in infrastrukturnih zavodov.

Sredstva za ustanoviteljske obveznosti se določijo v skladu z zakonskimi podlagami, opredeljena pa so po namenih porabe, in sicer za:

- stroške upravljanja in vodenja,
- stroške za zagotavljanje osnovnih pogojev dela (fiksni stroški delovanja),
- stroške investicijskega vzdrževanja.

Povračila v zvezi z delom in drugi osebni prejemki

Agencija izvajalcem javne službe v javnih raziskovalnih organizacijah sofinancira regres, prehrano med delom, prevoz na delo in z dela, premije kolektivnega dodatnega zavarovanja, jubilejne nagrade ter odpravnine.

Infrastrukturni programi

Javni raziskovalni zavodi in univerze izvajajo infrastrukturne programe v različnih notranjih organizacijskih enotah v obliki instrumentalnih oziroma infrastrukturnih centrov ali zbirk. Infrastrukturne skupine s svojimi programi dela v javnih raziskovalnih zavodih predstavljajo infrastrukturne raziskovalne zmogljivosti za podporo temeljnim in uporabnim raziskavam, razvojnim storitvam in strokovnemu izobraževanju ter razpolagajo z vrhunsko, drago in specializirano raziskovalno opremo in vrhunskim kvalificiranim osebjem za izvajanje njihovih programov dela.

Agencija v okviru ustanoviteljskih obveznosti financira delovanje infrastrukturnih programov v javnih raziskovalnih zavodih in na univerzah, kar zajema:

- stroške plače in prispevkov - infrastruktura dejavnost,
- materialne stroške - instrumentalna infrastruktura.

Infrastrukturna dejavnost

Agencija zagotavlja povračila stroškov dela delavcem, ki opravljajo dejavnosti instrumentalnih centrov in zbirk. Obseg sredstev za FTE, ki vsebuje samo stroške plače ter davkov in prispevkov (plačni FTE), se določi v skladu z uredbo o normativih in standardih.

Instrumentalna infrastruktura

Agencija sofinancira raziskovalno infrastrukturo, da bi spodbudila racionalno uporabo raziskovalne opreme na eni strani in trajnejše povezovanje raziskovalnih in uporabniških organizacij na drugi strani,

kar bo povečalo uporabnost raziskovalnega dela.

Sredstva se določajo v skladu z navedenimi podlagami ter na podlagi letnih oziroma petletnih programov dela raziskovalnih organizacij, v katerih so posamezni centri in zbirke povezani v raziskovalno infrastrukturo.

Težiščna vloga raziskovalne infrastrukture je zagotavljanje visoko kakovostnega raziskovalnega okolja za potrebe raziskav. Tak način organiziranosti zagotavlja ekonomičnost izrabe investicijskih sredstev in same uporabe opreme na javnih raziskovalnih zavodih in univerzah.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Realna vrednost sredstev za financiranje **ustanoviteljskih obveznosti** je pogoj za varno delovanje javnih raziskovalnih in infrastrukturnih zavodov ter ohranjanje, vzdrževanje in posodabljanje raziskovalne infrastrukture. Pri tem je še posebej pomembno, da so zagotovljena zadostna sredstva za kritje fiksnih stroškov delovanja in poslovanja, kar omogoča nemoteno izvajanje raziskovalnih programov kot javne službe in drugih dejavnosti, ki jih javni raziskovalni in infrastrukturni zavodi izvajajo v okviru nacionalnega raziskovalnega programa.

Obseg sredstev za ustanoviteljske obveznosti posameznim javnim zavodom v letu 2005 je bil določen na podlagi izračuna po metodologiji, ki je sestavni del Pravilnika o pogojih dodeljevanja proračunskih sredstev za financiranje ustanoviteljskih obveznosti zavodom, ki opravljajo raziskovalno dejavnost. Osnove izračuna ustanoviteljskih obveznosti so:

- realni stroški ustanoviteljskih obveznosti po posameznih namenih v zadnjih treh letih pred proračunskim letom,
- ocena predvidenih stroškov ustanoviteljskih obveznosti po posameznih namenih v proračunskem letu,
- stroškovni normativi, določeni na podlagi povprečnih vrednosti kriterijev v zadnjih treh letih pred proračunskim letom,
- razpoložljiva proračunska sredstva za financiranje ustanoviteljskih obveznosti,
- dodatna argumentacija posameznih zavodov.

Do povračil stroškov za **prehrano med delom, prevoza na delo in z dela, regresa ter za premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja**, ki jih izpostavljamo med ostalimi stroški, so upravičeni javni raziskovalni zavodi, javni infrastrukturni zavodi ter samostojni visokošolski zavodi, ki jih je ustanovila Republika Slovenija. Navedeni so upravičeni do financiranja naštetih stroškov, če izvajajo javno službo na področju raziskovalne dejavnosti v obliki raziskovalnih programov (javni raziskovalni zavodi in članice Univerze na Primorskem tudi, če izvajajo raziskovalne projekte, financirane iz državnega proračuna) ter če zaposlujejo mlade raziskovalce.

Pri izračunu so bila upoštevana:

- število FTE po vseh raziskovalnih in infrastrukturnih programih, ki se financirajo javnim raziskovalnim organizacijam,
- število FTE po vseh raziskovalnih projektih, ki se financirajo javnim raziskovalnim zavodom,
- število mladih raziskovalcev.

Infrastrukturna dejavnost

Agencija je v skladu z načrtom financirala infrastrukturne programe v obsegu 69 FTE. Obseg sredstev za FTE, ki vsebuje samo stroške plače ter davkov in prispevkov (plačni FTE), je bil določen v skladu z uredbo o normativih in standardih.

Instrumentalna infrastruktura

Agencija je instrumentalno infrastrukturo financirala v načrtovanem obsegu za zagotavljanje visoko kakovostnega raziskovalnega okolja za potrebe raziskav. Sredstva so bila nominalno za 2 odstotka nižja kot preteklo leto.

Mednarodne raziskave in 6. okvirni program

Obrazložitev dejavnosti v okviru postavke

Agencija sofinancira mednarodne projekte in raziskave, pri katerih sodelujejo slovenske organizacije kot koordinatorke ali sodelujoče organizacije, s čimer se pospešuje vključevanje slovenske znanstvene sfere v skupni evropski raziskovalni prostor. S povečanjem sodelovanja se dolgoročno povečuje število dvostranskih projektov in število projektov v okviru EU. Prednost imajo dvostranski projekti, ki imajo ustrezen potencial, da prerastejo v kakovostne večstranske projekte, prav tako pa tudi povečanje števila raziskovalnih projektov v okvirnih znanstvenoraziskovalnih programih EU. Poglavitna namena sta večji in hitrejši napredek Republike Slovenije ter intenzivnejše vključevanje v mednarodne raziskovalne tokove.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Agencija je v preteklem letu sofinancirala mednarodne raziskave, ki so se izvajale v okviru dvostranskih in večstranskih sporazumov in programov. Prav tako je v celoti financirala predvidena nadomestila k stroškom priprave in prijave projektov, ki so jih slovenske organizacije prijavile Evropski komisiji za sodelovanje v 6. okvirnem programu oziroma 6. okvirnem programu Euratom. Najnovejših uradnih podatkov o številu prijav Evropska komisija še ni objavila, zato imamo le uradne podatke iz začetka leta 2005, ko je Evropska komisija posredovala uradne podatke o številu pogodb do 11. marca 2005, ki so jih slovenski udeleženci sklenili za sodelovanje pri projektih 6. okvirnega programa. Do 11. marca 2005 so bile sklenjene pogodbe za sodelovanje slovenskih udeležencev pri 153 projektih, pri katerih sodeluje 185 slovenskih udeležencev. V okviru Programa COST so se slovenski strokovnjaki v letu 2005 na novo vključili v 30 novih projektov, tako da se je povečalo število tekočih projektov, pri katerih sodeluje Slovenija, na skupaj 120 projektov.

V letu 2005 se je nadaljevalo delo v okviru novo sprejetih projektov. Aktivnosti je mogoče razdeliti v dva sklopa:

- **spodbujanje sodelovanja raziskovalnih institucij in podjetij v aktivnostih 6. okvirnega programa EU:**
 - organizacija informativnih dni, seminarjev, delavnic, konferenc in drugih dogodkov,
 - priprava gradiv v slovenskem jeziku: navodila za pripravo predlogov projektov, finančno vodenje projektov itd.
 - pomoč pri iskanju mednarodnih partnerjev za sodelovanje na projektih,
 - priprava drugih promocijskih gradiv za razpoznavanje slovenske znanosti in gospodarstva, npr. priprava integriranega informacijskega sistema Slovenia Your Cooperation Partner za promocijo raziskovalno-razvojnih aktivnosti,
 - sodelovanje na mednarodnih dogodkih oziroma njihova organizacija.
- **sodelovanje v koordinaciji nacionalnih raziskovalnih agencij v ERA-NET NORFACE:**
v okvir dejavnosti večstranskega sodelovanja spada tudi polnopravna vključitev v pobudo NORFACE (*New Opportunities for Research Funding Co-operation in Europe – A new Strategy for Social Sciences*) v juliju 2005.

Znanstveni tisk in sestanki

Obrazložitev dejavnosti v okviru postavke

Agencija sofinancira del stroškov za organizacijo mednarodnih znanstvenih sestankov, tiskanja znanstvenih monografij ter znanstvenih in strokovnih periodičnih publikacij.

Znanstvene monografije

Agencija sodeluje pri sofinanciranju natisa monografij slovenskih avtorjev, natisa virov z uvodno študijo in komentarji, prevodov monografij slovenskih avtorjev za objavo v tujini ter natisa prevodov monografij tujih avtorjev v slovenski jezik, pomembnih za razvoj slovenske znanstvene monografije.

S sofinanciranjem monografij želi agencija znižati prodajno ceno tistih monografij, ki so temeljnega pomena za razvoj posamezne znanstvene discipline doma ali v svetu oziroma so pomembne za razvoj slovenske vede in slovenske znanstvene terminologije.

Prednost pri sofinanciranju imajo tiste monografije, ki izkažejo večji pomen za razvoj znanstvene discipline in za katere založnik zagotavlja racionalnost in varčnost pri izdaji.

Znanstvene periodične publikacije

Agencija sofinancira tiste znanstvene in strokovne periodične publikacije, ki so osrednje v znanstveni disciplini, da bi omogočila pretok znanstvenih in strokovnih spoznanj. Z merili, po katerih dodeljuje sredstva za sofinanciranje, želi doseči tudi višjo znanstveno raven domačih periodičnih publikacij.

Znanstveni sestanki

Agencija sofinancira znanstvene in strokovne sestanke, na katerih je predvidenih najmanj 10 referatov oziroma vabljenih predavanj. Namen sofinanciranja znanstvenih in strokovnih sestankov je omogočiti pridobivanje in prenos novih znanj iz sveta ter mednarodno izmenjavo znanja in prenos raziskovalnih dosežkov v prakso.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Cilji v okviru izvajanja programa Znanstveni tisk in sestanki so bili v celoti doseženi.

S sofinanciranjem objav 171 izvornih znanstvenih monografij slovenskih avtorjev doma je agencija spodbujala širjenje in izmenjavo domačih znanstvenih spoznanj v Sloveniji, strokovne objave v tujih jezikih, uveljavitev naših strokovnjakov in naše znanosti v svetu ter ohranjanje slovenske znanstvene misli v domačem jeziku.

S sofinanciranjem 120 periodičnih publikacij je agencija spodbujala prenos znanstvenih spoznanj v praktično rabo ter hitrejši pretok znanstvenih in strokovnih spoznanj v slovenskem in mednarodnem prostoru ter širjenje in ohranjanje domačih znanstvenih spoznanj ter s tem bogatitev nacionalnega znanstvenega knjižnega fonda. Pri izboru in določitvi obsega so bila upoštevana naslednja merila:

- aktualnost monografije,
- pomen monografije za razvoj znanstvenega področja,
- pomen monografije ali periodične publikacije za razvijanje znanstvene in strokovne terminologije,
- aktualnost tematike in pričakovana odzivnost znanstvenega sestanka,
- reference predavateljev.

S sofinanciranjem 121 mednarodnih znanstvenih sestankov, organiziranih v Sloveniji, agencija spodbuja pridobivanje novega znanja, prenos znanja iz sveta v Slovenijo ter mednarodne izmenjave znanja in prenos raziskovalnih dosežkov v prakso.

Struktura financiranja v letu 2005 v okviru programa Znanstveni tisk in sestanki je bila po posameznih področjih v okviru znanstvenih ved naslednja:

Preglednica: Struktura periodičnih publikacij, znanstvenih monografij in znanstvenih sestankov po znanstvenih vedah

Veda	Periodične publikacije	Znanstvene monografije	Znanstveni sestanki
NA-MA (1)	15,00	6,90	21,40
Tehnika (2)	13,30	3,50	22,90
Medicina (3)	7,50	1,60	15,40
Biotehnika (4)	4,20	1,90	3,00
Družboslovje (5)	25,00	39,40	12,90
Humanistika (6)	35,00	46,70	24,40
SKUPAJ	100	100	100

Deleži sofinanciranja posameznih ved so rezultat različne razvojne dinamike posameznih ved v korelaciji z obsegom prejetih prijav na javni razpis po posameznih vedah.

Preglednica: Pregled števila financiranih pogodb v okviru programa za znanstveni tisk in sestanki

Program	2003	2004	2005
Periodične publikacije	128	116	120
Znanstvene monografije	141	147	171
Znanstveni sestanki	118	149	121
Skupaj	387	412	412

1.2.1.3 Programi v podporo znanosti

Opis glavnega programa

S programi v podporo znanosti agencija zagotavlja ključno podporo znanstvenoraziskovalni dejavnosti, s tem da ji omogoča osnovne infrastrukturne pogoje za njeno informacijsko-komunikacijsko odprtost in povezanost s svetovnimi centri znanja. V okviru tega programa sofinanciramo izvajanje javne službe na področju infrastrukturne dejavnosti (IZUM) ter vzdržujemo pogoje za delovanje knjižnično-informacijskega sistema za širše potrebe znanstvenoraziskovalne dejavnosti, za nabavo in obnavljanje informacijsko-komunikacijske opreme v sistemu COBISS ter za nabavo tuje znanstvene literature in baz podatkov v raziskovalnih organizacijah.

Pravne podlage

- Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/02)
- Pravilnik o sofinanciranju osrednjih specializiranih informacijskih centrov (Uradni list RS, št. 12/05)
- Pravilnik o financiranju nakupa tuje znanstvene literature in baz podatkov (Uradni list RS, št. 12/05)
- Pravilnik o pogojih in metodologiji izbiranja predlogov za subvencioniranje nakupa raziskovalne opreme (Uradni list RS, št. 12/05)

Dolgoročni cilji glavnega programa

- omogočiti mednarodno povezovanje znanstvenoraziskovalnega dela s pomočjo informacijsko-komunikacijske infrastrukture
- dvigovati raven informacijske in računalniške usposobljenosti ljudi kot ključnega dejavnika razvoja informacijske družbe
- integrirati posamezne informacijske sisteme s sorodnimi evropskimi sistemi (npr. vključenost sistema SICRIS v CRIS)
- zagotoviti vpeljavo 3. generacije COBISS
- nuditi najširšo podporo znanstvenoraziskovalnemu delu na infrastrukturnih področjih, kot so komunikacije, knjižnice baze podatkov, informacijski centri, mednarodni viri podatkov
- zagotavljati usklajen razvoj informacijske infrastrukture za področje znanstvenoraziskovalne dejavnosti

Glavni letni izvedbeni cilji

- zagotoviti obseg dejavnosti javnega zavoda IZUM skladno z letnim programom dela in finančnim načrtom zavoda
- sofinancirati dejavnost specialnih knjižnic v raziskovalnih organizacijah
- zagotoviti delovanje dejavnosti šestih osrednjih specializiranih informacijskih centrov na posameznih področjih
- izvesti selekcijsko redakcijo bibliografske baze raziskovalcev za potrebe nacionalnega raziskovalnega evalvacijskega sistema
- nadomestiti in obnoviti računalniško in komunikacijsko opremo v sistemu specialnih knjižnic, informacijskih centrov in IZUM-u
- sofinancirati nakup tuje strokovne literature, baz podatkov in elektronskih publikacij
- povečati izkoriščenost obstoječih informacijsko-komunikacijskih zmogljivosti
- sofinancirati nakupe informacijske in komunikacijske opreme, kar obsega sofinanciranje nakupov opreme (srednje in velike vrednosti) in lahko znaša do največ 75 % nabavne vrednosti za enoto, po postopkih in na način, kot to določajo normativni dokumenti,
- izpeljati izboljšave v delovanju COBISS-a in SICRIS-a kot orodij za evalvacijske postopke agencije.

Cobiss in druga knjižnična dejavnost

Opis dejavnosti v okviru postavke

S to postavko se zagotavlja razvoj informacijske infrastrukture, ki je vedno pomembnejša za razvoj znanstvenoraziskovalnega dela. V okviru te postavke agencija sofinancira delovanje javnega zavoda IZUM kot informacijskega servisa raziskovalne sfere, delovanje nacionalnega bibliografskega servisa ter razvoj in vzdrževanje kooperativnega »on-line« bibliografskega sistema in servisov COBISS, sofinancira pa tudi delovanje informacijskega sistema o raziskovalni dejavnosti (SICRIS). IZUM opravlja naloge informacijskega servisa raziskovalni dejavnosti, izobraževanju in kulturi, še posebej pa deluje kot knjižnično-informacijski servis v nacionalnem bibliografskem sistemu. Agencija sofinancira tudi programe dejavnosti osrednjih specializiranih informacijskih centrov na področju naravoslovja, tehnike, medicine, biotehnike, družboslovja in humanistike, s katerimi gradimo sistem bibliografske baze raziskovalcev v Sloveniji. Naloge OSIC so obdelovanje, organiziranje, vrednotenje, arhiviranje in posredovanje specializiranih informacij in informacijskih virov ter spremljanje in nadziranje ustreznosti razvrstitev bibliografskih zapisov v bibliografski bazi raziskovalcev v sistemu COBISS.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Delovanje IZUM je bilo sofinancirano na podlagi Programa dela in finančnega načrta za leto 2005, ki ga je potrdila Vlada RS. V celoti je bilo zagotovljeno nemoteno delovanje sistemov COBISS in SICRIS 24 ur 7 dni v tednu. Pomemben kazalec uspešnosti osrednjega servisa IZUM je število informatiziranih delovnih mest, ki uporabljajo aplikacije COBISS: 1500 v slovenskih knjižnicah in skoraj 400 v tujih. V primerjavi z letom prej se je število knjižnic povečalo v Sloveniji za 4,6 odstotka, zunaj Slovenije pa za 18,6 odstotka, hkrati pa sam servis postaja zmogljivejši in bolje opravlja podporno funkcijo pri poslovanju knjižnic.

Delo šestih osrednjih informacijskih centrov (OSIC) v letu 2005 je potekalo na podlagi programov dela centrov. Izvajali so verifikacijo bibliografskih zapisov slovenskih raziskovalcev v sistemu COBISS in preverjali ustreznost njihove razvrstitve. Poleg teh nalog so centri opravljali tudi druge naloge, in sicer izobraževanje uporabnikov in študentov, diseminacijo informacij, izvajali poizvedbe za zainteresirane uporabnike in posredovali specializirane informacije za uporabnike po posameznih znanstvenih področjih. V letu 2005 je bilo opravljenih 30.615 verifikacij bibliografskih zapisov. Ocenjuje se, da je bilo delo OSIC v letu 2005 opravljeno uspešno.

Cilji v okviru financiranja programa javnega infrastrukturnega zavoda IZUM so bili v letu 2005 v primerjavi s predhodnimi leti natančneje zastavljeni.

Letni cilj, da osrednji informacijski centri vzpostavijo verificirano podatkovno in urejeno zbirko bibliografskih podatkov o znanstveni produkciji slovenskih raziskovalcev, je bil uresničen v polni meri. V letu 2005 je bil vpeljan tudi nov model vrednotenja bibliografskih podatkov, ki je zahteval dodatne napore, tako da so v letu 2005 centri opravili dvakrat več dela kot v letu 2004.

Ocena učinkov poslovanja na druga področja

Dejavnost IZUM-a je s podpiranjem knjižničarstva in storitev za raziskovalno politiko pristojnih organov posredno pozitivno učinkovala na vsa področja, še posebej pa na raziskovanje, izobraževanje in dviganje bralne kulture in splošne kulturne ravni.

Delovanje OSIC in knjižnic učinkuje na gospodarstvo, socialne razmere, varstvo okolja, regionalni razvoj, urejanje prostora in podobno posredno, preko podpiranja znanstveno raziskovalne dejavnosti in dajanja dela vhodnih podatkov, tudi pri oblikovanju znanstvenoraziskovalne politike države.

Informacijska in komunikacijska infrastruktura

Obrazložitev dejavnosti v okviru postavke

Agencija sofinancira nakup najnujnejše informacijske in komunikacijske opreme za uporabo v raziskovalni dejavnosti, kar lahko znaša do največ 75 odstotkov nabavne vrednosti za enoto.

Informacijska in komunikacijska oprema predstavlja pomembno raziskovalno infrastrukturo raziskovalnemu kadru z zagotavljanjem sodobnih in zmogljivih načinov pretoka informacij, ki so nujne za opravljanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih letnih ciljev

S sofinanciranjem informacijske in komunikacijske infrastrukture je agencija prispevala k:

- zagotavljanju usklajenega razvoja informacijske infrastrukture za področje znanstvenoraziskovalne dejavnosti,
- dvigovanju ravni informacijske in računalniške opremljenosti kot ključnega dejavnika razvoja informacijske družbe,
- integraciji posameznih informacijskih sistemov s sorodnimi evropskimi sistemi, kar je eden od pogojev za enakopravni startni položaj slovenske znanosti in raziskovanja ob vstopu v EU,
- nudenju najširše podpore znanstvenoraziskovalnemu delu na infrastrukturnih področjih, kot so komunikacije, knjižnice, baze podatkov, informacijski centri, mednarodni viri podatkov.

V letu 2005 je sofinanciranje nakupov informacijske in komunikacijske opreme potekalo v skladu s planom. Vendar se pri izvajanju tega programa kaže splošna ugotovitev o veliki potrebi po širitvi in posodabljanju informacijske in komunikacijske opreme.

Realizacija sofinanciranja nakupov informacijske in komunikacijske opreme v letu 2005 je dosegla 66.339 tisoč tolarjev, v letu 2004 pa 63.145 tisoč tolarjev. Čeprav je realizacija sofinanciranja nakupov informacijske in komunikacijske opreme v letu 2005 z vidika sredstev dosegla 100-odstotno realizacijo glede na plan, pa je treba v prihodnje temu programu zagotoviti večja sredstva, saj se že sedaj kaže zaostajanje pri posodabljanju in širitvi elektronske tehnologije kot podpore raziskovalni dejavnosti. Stagnacija proračunskih sredstev za sofinanciranje nakupov informacijske in komunikacijske opreme lahko povzroči resno zaostajanje učinkovitosti informacijske in komunikacijske infrastrukture.

Tuja literatura in baze podatkov

Opis dejavnosti v okviru postavke

Za celovit dostop do najnovejših znanstvenoraziskovalnih spoznanj agencija sofinancira nabavo tuje znanstvene literature in elektronski dostop do najnovejših znanstvenih baz na svetu. Nabavljena tuja znanstvena literatura je javno dostopna v vseh knjižnicah raziskovalnih organizacij ter preko sistema COBISS. Za zagotovitev racionalnega nabavljanja tuje literature agencija spodbuja koordinacijo seznamov tuje literature, nabavljene iz proračunskih sredstev preko javnega infrastrukturnega zavoda IZUM, ter spodbuja sklepanje konzorcijskih pogodb.

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Agencija je za sofinanciranje tuje literature in baz podatkov v letu 2005 namenila skupaj 689.152 tisoč tolarjev. Na podlagi izvedenega javnega razpisa je sofinancirala 61 specialnih oziroma univerzitetnih knjižnic. Sofinancirala je tudi 6 konzorcijskih pogodb za dostop do tujih baz podatkov, ki jih vodi IZUM.

Na podlagi novo uveljavljenih kriterijev in meril v letu 2005 sta v primerjavi s preteklimi leti zaradi večjega upoštevanja kriterija konzorcijalne povezanosti pri nakupih tuje znanstvene literature in baz podatkov, zaradi doslednega upoštevanja vseh kriterijev iz pravilnika in zaradi 10 odstotkov večjih razpoložljivih sredstev doseženi večja racionalnost in kakovost pri nabavi tuje literature in baz podatkov. Ocenjujemo, da so zato dolgoročni cilji doseženi v povprečju nekoliko bolje kot v preteklih letih.

1.2.1.4 Tehnološki razvoj

Opis glavnega programa

Glavni program vključuje sredstva za pospeševanje tehnološkega razvoja v Republiki Sloveniji. V okviru agencije se izvaja eden od petih sklopov aktivnosti, ki sodijo v ta program, in sicer:

- pretok visokoizobraženega kadra v podjetniški sektor – mladi raziskovalci za gospodarstvo

V okviru glavnega programa Tehnološki razvoj se izvajajo aktivnosti za izvajanje Zakona o raziskovalni in razvojni dejavnosti ter Nacionalnega raziskovalno-razvojnega programa na področju tehnološkega razvoja. Glavni program pa je namenjen spodbujanju pretoka znanja ter rezultatov in raziskav iz slovenskih centrov znanja ter iz mednarodnega prostora za razvoj in inoviranje proizvodov, storitev in tehnologij slovenskih podjetij za konkurenčen nastop na globalnih trgih.

Pravne podlage

- Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 96/02)
- Pravilnik o usposabljanju in financiranju mladih raziskovalcev v gospodarstvu (Uradni list RS, št. 12/05 in 49/05).

Dolgoročni cilji glavnega programa

- spodbujati pretok znanja ter rezultatov iz slovenskih centrov znanja v podjetniški sektor in s tem krepiti konkurenčnost slovenskega gospodarstva

Glavni letni izvedbeni cilji

- tekoče financirati usposabljanje mladih raziskovalcev za gospodarstvo

Podpora tehnološkemu razvoju, recenzije in ekspertize

Opis dejavnosti v okviru postavke

Agencija je v okviru postavke Podpora tehnološkemu razvoju, recenzije in ekspertize do 31. 8. 2005 izvajala program usposabljanja mladih raziskovalcev za gospodarstvo. Osnovni namen programa je zagotavljati podiplomski študij in raziskovalno usposabljanje mladih raziskovalcev ter spodbujati njihov pretok v gospodarstvo.

Izhodišča in kazalci

Agencija je cilj, da zagotovi financiranje izvajanja programa mladih raziskovalcev do konca avgusta 2005, ko je program prevzelo v celoti ministrstvo, uresničila.

Na podlagi Sporazuma o prenosu pogodbenih obveznosti za izvajanje financiranja in spremljanja programa Mladi raziskovalci iz gospodarstva iz Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije na Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo z dne 28. 9. 2005 ministrstvo spremlja in financira program mladih raziskovalcev iz gospodarstva od 1. 9. 2005 dalje.

1.2.2. SPLOŠNA OCENA POSLOVANJA V LETU 2005

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Delovanje agencije v letu 2005 lahko ocenimo kot uspešno. Agencija je uresničila vse letne cilje po posameznih področjih. Leto 2005 je bilo prvo leto delovanja agencije. Zato je agencija vzpostavila celoten normativni, organizacijski, strokovni in izvedbeni sistem delovanja za izvajanje nalog s svojega področja.

Nastanek nedopustnih in nepričakovanih posledic

Pri izvajanju programa dela agencije v obdobju od 1. 10. 2005 do 31. 12. 2005 ni prišlo do nedopustnih oziroma nepričakovanih posledic.

Vendar moramo omeniti zahteven projekt s področja poslovanja agencije, ki ga agencija ni načrtovala: 12. decembra, v poslovno najzahtevnejšem mesecu, se je agencija morala preseliti v nove prostore na Tivolsko cesto 30, vendar pa selitev ni vplivala na redno izpolnjevanje obveznosti v letu 2005.

Ocena uspeha v primerjavi z letom 2004

Agencija je začela poslovati 1. oktobra 2004. Zadnje trimesečje leta 2004 je predstavljalo prehodno obdobje, s 1. 1. 2005 pa je agencija začela polno izvajati vse naloge iz svoje dejavnosti. Tako v letu 2004 kot letu 2005 je agencija uresničila vse zastavljene cilje. Glede na to, da je bilo leto 2004 prehodno obdobje, pa primerjave z letom 2005 ne navajamo.

Ocena gospodarnosti

Agencija ocenjuje, da je pri svojem delu ravnala gospodarno in ekonomično tako pri samem poslovanju agencije kot pri izvedbi postopkov financiranja znanstvenoraziskovalne dejavnosti, ki jih je opredelila v novo sprejetih pravilnikih. Vsa naročila je izvedla v skladu z Zakonom o javnih naročilih in tako vedno izbrala najugodnejšega ponudnika.

Ocena delovanja notranjega finančnega nadzora

Agencija je takoj po začetku delovanja namenila veliko pozornosti takojšnji vzpostavitvi notranjega nadzora. Vzpostavitev notranjega nadzora obsega sistem finančnega poslovanja, sistem notranjih kontrol in notranje revidiranje. Agencija ima urejeno finančno poslovanje in v poslovanje vgrajene notranje kontrole. Ker agencija nima lastnega notranjega revizorja, v ta namen uporablja zunanje storitve.

Nedoseženi cilji

Agencija je uresničila zastavljene cilje.

Ocena učinkov poslovanja na druga področja

Agencija z izpolnjevanjem svojega poslanstva odločilno vpliva na uresničevanje nove razvojne paradigme, ki poudarja pomen krepitve sposobnosti za obvladovanje globalnega znanja in tehnološkega napredka kot glavnega vira povečanja produktivnosti dela, nacionalne konkurenčne sposobnosti in zviševanja individualne in družbene kakovosti življenja. Znanje je eden od ključnih dejavnikov spodbujanja konkurenčnosti nacionalnega gospodarstva, povečanje vlaganja v znanje in človekov razvoj pa nujno za prehod v na znanju temelječo družbo.

Druga pojasnila (kadri, investicijska vlaganja)

Kadri

Z ministrstva je bilo na agencijo prerazporejenih 49 delavcev. K temu številu je bilo dodano mesto direktorja, Vlada RS pa je odobrila štiri nove zaposlitve do konca leta 2004. Agencija je izpeljala razpisne postopke do konca leta za vsa štiri mesta in do konca leta 2004 že dejansko realizirala dve novi zaposlitvi. Za preostali dve mesti je bila zaposlitev realizirana v začetku leta 2005, ker sta izbrani kandidatki imeli odpovedni rok. Tako agencija razpolaga trenutno s 54 zaposlenimi z naslednjo izobrazbeno strukturo:

– doktorat znanosti	4
– magisterij	4
– visoka izobrazba	32
– višja izobrazba	3
– srednja izobrazba	9
– poklicna izobrazba	2

Agencija ugotavlja pri svojem delu pomanjkanje kadra. Problem je najbolj pereč pri delovanju na področju splošnih zadev.

Investicije

V okviru poslovanja agencije so bile v letu 2005 realizirane nabave oziroma investicije v skupni višini 28.297 tisoč tolarjev. Pregled po posameznih vrstah je prikazan v spodnji preglednici in v pojasnilih k računovodskim izkazom. Vsa dolgoročna sredstva, pridobljena v letu 2005, so bila usposobljena za delo oziroma dana v uporabo do konca leta.

Vrsta dolgoročnega sredstva	Nabavna vrednost (v 000 SIT)
1	2
LICENCE	11.179
DRUGA NEOPREDMETENA OS	0
NEOPREDMETENA DOLGOROČNA SREDSTVA	11.179
AVTOMOBILI	0
PISARNIŠKO POHIŠTVO	0
RAČUNALNIKI IN PROGRAMSKA OPREMA	8.103
OPREMA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM	157
VELIKE SPECIAL. RAČUNALN. NAPELJAVE	2.412
OPREMA ZA TISKANJE IN RAZMNOŽEVANJE	5.212
TELEKOMUNIKACIJSKA OPREMA IN NAPELJAVE	145
AVDIOVIZUALNA OPREMA	644
OPREMA	16.673
PISARNIŠKO POHIŠTVO	199
PISARNIŠKA OPREMA	74
OPREMA ZA GOSTINSTVO DI	142
OPREMA ZA HLAJENJE IN OGREVANJE	0
OPREMA ZA TISKANJE IN RAZMNOŽEVANJE	0
TELEKOMUNIKACIJSKA OPREMA	0
DRUGA OPREMA	30
DROBNI INVENTAR V OKVIRU OS	445
SKUPAJ NOVE NABAVE OSNOVNIH SREDSTEV	28.297

Agencija je v letu 2005 za investicije prejela iz proračuna skupaj 27.518 tisoč tolarjev, za investicije pa je uporabila tudi presežek prihodkov nad odhodki iz leta 2004 v višini 8.062 tisoč tolarjev. Agencija je v letu 2005 izvedla nakup osnovnih sredstev v višini 28.297 tisoč tolarjev. Agencija je načrtovala, da bo do konca leta 2005 v celoti realizirala nabavo programske opreme za podporo elektronskemu poslovanju. Ker je bilo soglasje Vlade RS k programu dela in finančnemu načrtu izdano šele jeseni, je bil tako javni razpis izveden pred koncem leta, vendar ni uspel. Tako del sredstev v višini 7.283 tisoč tolarjev ni bil realiziran do 31. decembra 2005.

1.2.3 FINANCIRANJE ZNANSTVENORAZISKOVALNE DEJAVNOSTI

Financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti v letu 2005

Agencija je financirala znanstvenoraziskovalno dejavnost v okviru navedenih programov in po postavkah v skladu s programom dela.

V januarju 2005 je od Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo prevzela vse pogodbe, ki jih je ministrstvo sklenilo za leta 2005, 2006, 2007 in 2008 s področja nalog, prenesenih na agencijo. Ministrstvo je za finančne obveznosti iz prenesenih pogodb zagotovilo vsa potrebna finančna sredstva.

Agencija je v okviru finančnega načrta financirala znanstvenoraziskovalno dejavnost v letu 2005 v skupni višini 31.953.267 tisoč tolarjev.

Agencija je za zagotovitev pravilnega evidentiranja po namenih in prejemnikih na Ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in Ministrstvu za finance izvedla potrebne prerazporeditve med konti v okviru postavke. Prerazporeditve med postavkami niso bile potrebne.

Sredstva za financiranje znanstvenoraziskovalne dejavnosti ne štejejo za prihodek agencije in jih le-ta v poslovnih knjigah vodi na kontih stanja.

Podrobnejši prikaz financiranja po posameznih programih je razviden iz spodnjih preglednic.

PREGLED FINANCIRANJA ZNANSTVENORAZISKOVALNE DEJAVNOSTI V LETU 2005

PROGRAM / POSTAVKA	FINANČNI NAČRT ARRS - 2005 v 000 SIT	REALIZACIJA ARRS - 2005 v 000 SIT
05 - Znanost in tehnološki razvoj	32.693.634	31.953.267
0501 - Urejanje sistema znanstvenega raziskovanja	97.963	71.014
PROGRAMI MEDNARODNEGA ZNANSTVENEGA SODELOVANJE	97.963	71.014
0502 - Znanstveno raziskovalna dejavnost	30.684.583	29.982.317
USTANOVITELJSKE OBVEZNOSTI	4.941.856	4.865.529
TEMELJNE IN APLIKATIVNE RAZISKAVE	17.836.589	17.620.578
USPOSABLJANJE IN RAZVOJ ZNANSTVENIH KADROV	6.092.524	5.785.212
ZNANSTVENO INFORMIRANJE IN KOMUNICIRANJE	458.074	445.539
RAZISKOVALNA OPREMA	981.000	979.367
6. OP IN MEDNARODNE RAZISKAVE	374.540	286.091
0503 - Programi v podporo znanosti	1.644.952	1.639.903
COBISS IN DRUGA KNJIŽ. INFORMATIVNA DEJAVNOST	884.412	884.412
INFORMACIJSKA IN KOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURA	66.339	66.339
TUJA PERIODIKA IN BAZE PODATKOV	694.201	689.152
0504-Tehnološki razvoj	266.136	260.033
PODPORA TEHNOLOŠ. RAZ., RECENZIJE IN EKSPERTIZE	266.136	260.033

PREGLED FINANCIRANJA ZNANSTVENORAZISKOVALNE DEJAVNOSTI V LETU 2005 po denarnem toku

Evidenčni konto MF	Opis	FINANCNI NAČRT ARRS 2005 v 000 SIT	Realizacija 2005 do 31.12.2005 v 000 SIT	Odstotek realizacije
05 - Znanost in tehnološki razvoj		29.747.525	29.517.047	99,23
0501 - Urejanje sistema znanstvenega raziskovanja		77.996	51.434	65,94
PROGRAMI MEDNARODNEGA ZNANSTVENEGA SODELOVANJE		77.996	51.434	65,94
4102	Subvencije privatnim podjetjem	2.160	1.243	57,53
4120	Tekoči transferi društvom in ustanovam	16.203	8.858	54,67
4117	Dvo.medn.sod., štipendije	3.016	0	-
4133	Tekoči transferi v JZ	56.617	41.334	73,01
4143	Tekoči transferi v tujino	0	0	
0502 - Znanstveno raziskovalna dejavnost		27.858.551	27.674.207	99,34
USTANOVITELJSKE OBVEZNOSTI		4.600.385	4.599.934	99,99
4133	Tekoči transferi v JZ	4.453.332	4.452.881	99,99
4323	Investicijski transferi JZ	147.053	147.053	100,00
TEMELJNE IN APLIKATIVNE RAZISKAVE		16.353.583	16.336.440	99,90
4102	Subvencije privatnim podjetjem	303.506	325.415	107,22
4120	Tekoči transferi društvom in ustanovam	3.500	3.500	100,00
4133	Tekoči transferi v JZ	14.150.950	14.126.236	99,83
4143	Tekoči transferi v tujino	6.181	6.500	105,17
4315	Investicijski transferi koncesionarjem	9.768	9.768	100,00
4323	Investicijski transferi JZ	1.879.679	1.865.021	99,22
USPOSABLJANJE IN RAZVOJ ZNANSTVENIH KADROV		5.293.508	5.244.348	99,07
4102	Subvencije privatnim podjetjem	0	7.933	
4120	Tekoči transferi društvom in ustanovam	2.421	55.634	2.297,98
4133	Tekoči transferi v JZ	5.285.711	5.175.404	97,91
4136	Tekoči transferi v javne agencije	0	0	
4143	Tekoči transferi v tujino	5.376	5.376	100,00
RAZISKOVALNA OPREMA		918.000	872.131	95,00
4323	Investicijski transferi JZ	918.000	872.131	95,00
ZNANSTVENI TISK IN SESTANKI		413.074	413.002	99,98
4102	Subvencije privatnim podjetjem	31.000	25.731	83,00
4120	Tekoči transferi društvom in ustanovam	141.391	124.530	88,07
4133	Tekoči transferi v JZ	240.683	259.112	107,66
4143	Tekoči transferi v tujino	0	3.629	
6. OKVIRNI PROGRAM IN MEDNARODNE RAZISKAVE		280.000	208.352	74,41
4102	Subvencije privatnim podjetjem	15.222	6.098	40,06
4120	Tekoči transferi društvom in ustanovam	2.000	1.250	62,50
4133	Tekoči transferi v JZ	262.778	201.004	76,49
0503 - Programi v podporo znanosti		1.544.842	1.531.373	99,13
COBISS IN DRUGA KNJIZ. INFORMATIVNA DEJAVNOST		816.302	816.302	100,00
4133	Tekoči transferi v JZ	757.022	757.022	100,00
4323	Investicijski transferi JZ	59.280	59.280	100,00
4136	Tekoči transferi v javne agencije	0	0	
TUJA PERIODIKA IN BAZE PODATKOV		662.201	662.201	100,00
4133	Tekoči transferi v JZ	662.201	662.201	100,00
INFORMACIJSKA IN KOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURA		66.339	52.870	79,70
4323	Investicijski transferi JZ	66.339	52.870	79,70
0504 - Tehnološki razvoj		266.136	260.033	97,71
PODPORA TEHNOLOŠKEMU RAZVOJU		266.136	260.033	97,71
Mladi raziskovalci-GOSPODARSTVO		266.136	260.033	97,71
4020	MR, pisarniški in splošni material in storitve	0	0	
4029	MR, drugi operativni odhodki	0	0	
4102	Subvencije privatnim podjetjem	266.136	260.033	97,71

Agencija je pri prevzemanju obveznosti upoštevala finančni načrt. Finančni načrt je bil realiziran glede na obveznosti po posameznih programih, ki jih izvaja agencija.

Agencija je uresničila finančni načrt do 31. decembra 2005 v 149.400 tisoč tolarjev nižjem obsegu, kot je bilo predvideno, in sicer do 31. decembra 2005 ni mogla realizirati načrtovanih izplačil, ker je Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo nakazalo sredstva šele v januarju 2006 zaradi likvidnostnih težav proračuna, tako so bile omenjene obveznosti poravnane v januarju 2006.

Agencija je za izvajanje znanstvenoraziskovalne dejavnosti za leto 2005 od Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo prejela skupaj 31.957.070 tisoč tolarjev.

Agenciji so izvajalci znanstvenoraziskovalne dejavnost za leto 2005 vrnili skupaj 27.464 tisoč tolarjev.

Podrobnejši pregled je razviden iz spodnje preglednice:

POSTAVKA PRORACUNA	PREJETO PO ZRD SKUPAJ	TERJATVE DO MVZT	VRAČILA V MVZT	SKUPAJ MVZT	VRAČILA RO SKUPAJ	v tisoč SIT
						OSTANEK VRACIL
Programi medn. znan. sodelovanja	71.014	0	0	71.014	272	272
6. okv. program in medn. raziskave	290.212	0	3.961	286.250	159	159
Raziskovalna oprema	979.331	36	0	979.367	0	0
Temeljno in aplikat. raziskovanje	17.624.671	0	2.214	17.622.458	4.041	2.876
Usposabljanje in razvoj kadrov (celote)	6.046.667	343	0	6.047.010	22.992	17.603
Ustanovitelske obveznosti	4.865.529	0	0	4.865.529	0	0
Znanstveno inform.in komuniciranje	445.539	0	0	445.539	0	0
COBISS in druga knj. inf. dej.	884.412	0	0	884.412	0	0
Inform. in komunik. infrastruktura	66.339	0	0	66.339	0	0
Tuja periodika in baze podatkov	689.152	0	0	689.152	0	0
	31.962.866	379	6.175	31.957.070	27.464	20.911

dr. Franci Demšar
direktor